

**T.C
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI**

**COVID 19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE
MÜZİK DERSLERİNE İLİŞKİN
MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ**

**Hazırlayan
Serhat YOĞUNLU**

**Danışman
Doç. Dr. Kıvanç AYCAN**

Yüksek Lisans Tezi

**Ekim 2022
KAYSERİ**

**T.C
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI**

**COVID 19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE
MÜZİK DERSLERİNE İLİŞKİN
MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
Serhat YOGUNLU**

**Danışman
Doç. Dr. Kıvanç AYCAN**

**Ekim 2022
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Adı-Soyadı: Serhat YOĞUNLU

İmza:

YÖNERGEYE UYGUNLUK

“Covid 19 Pandemisi Sürecinde Müzik Derslerine İlişkin Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri” adlı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesine uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Serhat YOĞUNLU

Danışman

Doç. Dr. Kıvanç AYCAN

Müzik Anasanat Dalı Başkanı

Prof. Dr. N. Oya LEVENDOĞLU

KABUL VE ONAY

Doç. Dr. Kıvanç AYCAN danışmanlığında **Serhat YOĞUNLU** tarafından hazırlanan “**Covid 19 Pandemisi Sürecinde Müzik Derslerine İlişkin Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü **Müzik** Anasanat Dalı’nda **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

...../...../.....

JÜRİ:

Danışman :

Üye :

Üye :

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun /..../..... tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

..... /...../

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bilim dünyasına attığım ilk adım olan bu tez çalışmasında kişisel tecrübelerini ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen tez danışmanım Doç. Dr. Kıvanç AYCAN'a, tez konumun seçilmesinde öneride bulunan saygıdeğer hocam müzik bölüm başkanı Prof. Dr. N. Oya LEVENDOĞLU'na, değerli vaktini ayırarak çalışmamı tüm ayrıntılarıyla irdleyen ve tavsiyeleriyle tezimin bilimsel niteliğini arttıran Doç. Dr. Çiğdem Eda ANGI'ya, tecrübelerini benimle paylaşmaktan çekinmeyen Dr. Öğretim Üyesi Faruk YILDIRIM ile Prof. Dr. Mustafa Öztürk hocalarıma, uzun süren çalışma dönemimde birlikte oynadığımız oyunlardan feragat ederek büyük bir sabır örneği sergileyen sevgili oğlum Hamid Çelen'e teşekkür ederim.

COVID 19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE MÜZİK DERSLERİNE İLİŞKİN MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Serhat YOĞUNLU

Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Ekim 2022
Danışman: Doç. Dr. Kıvanç AYCAN

ÖZET

Bu araştırma, pandemi sürecinde müzik derslerine ilişkin müzik öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu çalışma, nitel araştırma geleneğine bağlı bir durum çalışması olarak yürütülmüştür. Bu durum çalışmasında, MEB'e bağlı bir ilkokul, bir ortaokul ve bir lisede görev yapan 3 öğretmenin, çevrimiçi görüşme yoluyla görüşlerine başvurulmuştur. Çevrimiçi görüşmelerde yarı yapılandırılmış sorular kullanılmıştır. Ayrıca veri çeşitliliğini arttırmak amacıyla ortaokulda görev yapan öğretmenin çevirim içi yürütülen müzik dersleri, doğal çevresi içinde bütüncül ve derinlemesine incelenmiştir. Çalışmada, şu sonuçlara ulaşılmıştır: Uzaktan eğitim ile işlenen derslerde, bütün kademelerde sınıf mevcuduna göre katılımcı sayıları değişkenlik göstermektedir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin teknik destek alabilecekleri bir departmanın varlığına ihtiyaç vardır. Uzaktan eğitimde ders yapma sıklığı daha önce yüz yüze eğitimde belirlendiği haliyle haftalık ders saati sayısına göre yapılmaktadır. Derslerde teknolojik içerik olarak daha çok youtube altyapısı tercih edilmiştir. Gözlemi yapılan derslerde, ödev kontrolleri için okulca belirlenen Eduwiser programı tercih edilmiştir. İşlenen derslerde, Uzaktan eğitim teknolojisine olan hakimiyet, öğretmenlerin teknolojik bilgi ve alt yapılarına göre değişkenlik göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Pandemi, Covid 19, müzik eğitimi, uzaktan eğitim, çevirim içi, etkileşimli müzik eğitimi

THE OPINIONS OF MUSIC TEACHERS ON MUSIC LESSONS DURING THE COVID 19 PANDEMIC PROCESS

Serhat YOĞUNLU

Erciyes University, Fine Arts Faculty, Music Department
Master Thesis, October 2022
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Kivanç AYCAN

ABSTRACT

This research aims to reveal the opinions of music teachers about music lessons during the pandemic process. This study was conducted as a case study based on the qualitative research tradition. In this case study, the opinions of 3 teachers working in a primary school, a secondary school and a high school affiliated to the Ministry of National Education were sought through online interviews. Semi-structured questions were used in online interviews. In addition, in order to increase the diversity of data, the online music lessons of the teacher working in the secondary school were examined holistically and in depth in their natural environment. In the study, the following results were obtained: The number of participants varies according to the class size at all levels in the courses taught with distance learning. There is a need for the existence of a department where teachers and students can receive technical support. The frequency of teaching in distance learning is based on the number of weekly course hours as previously determined in face-to-face education. As a technological content in the lessons, youtube infrastructure was preferred. The Eduwiser program, which was determined by the school, was preferred for homework controls in the observed lessons. In the lessons taught, the dominance of distance learning technology varies according to the technological knowledge and infrastructure of the teachers.

Keywords: Covid 19, music education, distance learning, online, interactive music education

İÇİNDEKİLER

COVID 19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE MÜZİK DERSLERİNE İLİŞKİN MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK	ii
KABUL VE ONAY	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
TABLolar LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xii

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	5
1.2. Alt Problemler	5
1.3. Amaç ve Önem.....	6

II. BÖLÜM

YÖNTEM

III. BÖLÜM

BULGULAR

3.1. Birinci Alt Probleme Dayalı Bulgular	9
3.2.1. Müzik Yoluyla Estetik Yönünü Geliştirmek	13
3.2.2. Duygu, Düşünce ve Deneyimlerini Müzik Yoluyla İfade Etmelerine İmkân Sağlamak	13
3.2.3. Yaratıcılığını ve Yeteneğini Müzik Yoluyla Geliştirmek.....	14
3.2.4. Yerel, Bölgesel, Ulusal ve Uluslararası Müzik Türlerini Tanıyarak Farklı Kültürlere Ait Öğeleri Zenginlik Olarak Algılamasını Sağlamak	15
3.2.5. Müzik Aracılığıyla Zihinsel Becerilerinin Gelişimini Sağlamak	16

3.2.6. Müzik Yoluyla Bireysel ve Toplumsal İlişkilerini Geliştirmek	17
3.2.7. Müzik İle İlgili Çalışmalarda Bilişim Teknolojilerinden Yararlanmalarını Sağlamak	18
3.2.8. Bireysel ve Toplu Olarak Nitelikli Farklı Türlerde Şarkı Dinleme ve Söyleme Etkinliklerine Katılımlarını Sağlamak	18
3.2.9. Müziksel Algı ve Bilgilerini Geliştirmek.....	19
3.2.10. İstiklâl Marşı Başta Olmak Üzere Marşlarımızı Özüne Uygun Olarak Seslendirmelerini Sağlamak.....	19
3.2.12. Millî Birliğimizi, Bütünlüğümüzü Pekiştiren ve Dünya İle Bütünleşmemizi Kolaylaştıran Müzik Kültürü ve Birikimine Sahip Olmalarını Sağlamak ...	20
3.2.13. Atatürk'ün Türk Müziğinin Gelişmesine İlişkin Görüşlerini Kavramak Amaçlarına Ulaşmalarının Sağlanmasıdır (MEB, 2018)	21
3.3. Üçüncü Alt Probleme Dayalı Bulgular	21
3.4. Dördüncü Alt Probleme Dayalı Bulgular.....	22

IV. BÖLÜM

TARTIŞMA

4.1. Covid 19 Pandemi Sürecinde Yurt Dışındaki Uzaktan Eğitim Uygulamaları	26
4.1.1. Fransa	26
4.1.2. İngiltere	27
4.1.3. Kore.....	27
4.1.4. İtalya	29
4.1.5. ABD	29
4.1.6. Avustralya	30
4.1.7. Finlandiya	30
4.1.8. Singapur	30
4.1.9. Çin.....	31
4.1.10. Hollanda.....	31
4.1.11. Belçika	31
4.2. Türkiye'deki Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	32

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar	39
5.1.1. Birinci Alt Probleme Dayalı Sonuçlar	39

5.1.2. İkinci Alt Probleme Dayalı Sonuçlar	40
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme Dayalı Sonuçlar	41
5.1.4. Dördüncü Alt Probleme Dayalı Sonuçlar	42
5.2. Öneriler	42
KAYNAKÇA	48
EKLER	53

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1.	Oz music production ana menü	36
Şekil 4.2.	Oz music production'dan alınan genel müzik bilgileri.....	37
Şekil 4.3.	Oz music production'dan alınan türküler	38
Şekil 5.1.	E- Okul Öğretmen uygulaması ve E-Yoklama örneği.....	44
Şekil 5.2.	Giriş sayfası, öğretmen öğrenci ve veli profili örneği	45
Şekil 5.3.	Öğretmen menü, ders programı, yoklama ve ödevler.....	46

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.1.	Müzik eğitimine yönelik çevrim içi öğrenme kurum ve platformları	3
Tablo 3.1.	Araştırmacı tarafından gözlemlenen Ö2'ye ait derslerin, MEB'in hedef ve kazanımları ile ilişkisi	22
Tablo 4.1.	UE ile yapılan derslerde araştırmacı tarafından gözlemlenen derslerde kamera kullanım sıklığı	25

KISALTMALAR

UE	: Uzaktan eğitim
Ö 1	: Öğretmen 1 (İlkokul)
Ö 2	: Öğretmen 2 (Ortaokul)
Ö 3	: Öğretmen 3 (Lise)
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
İÖME	: İlköğretim Müzik Eğitimi

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Dünya, tarihi boyunca çoğu zaman tüm insanlığı etkileyen olaylara sahne olmuştur. Savaşlar, göçler, iklim değişiklikleri ve salgın hastalıklar bunlara örnek olarak gösterilebilir. (Maarouf, Belghazi, & Maarouf, 2020, s. 1-19)'a göre küresel boyutta etkili olan bir pandemi, çoğu zaman bir felaket olarak adlandırılabilir. Kimilerine göre bu felaket, bazı şeylerin sonu olacağı gibi kimilerine göre de yeni başlangıçların işareti olarak yorumlanabilir. Covid-19 sürecinin tüm dünyada yaşattığı sıkıntılar ekseninde, hiçbir şeyin eskisi gibi olamayacağı farklı ve yepyeni bir dünyanın kapılarının bizlere açılacağı aşikârdır. 2019 yılının sonunda başlayan koronavirüs (Covid-19) pandemisi tüm dünyada adeta bir fırtına gibi hızla yayılmıştır. Bu fırtınanın mevcut sonuçları, sosyokültürel, politik, ekonomik ve şu anda öngöremediğimiz pek çok konuda tüm dünyayı sarsan etkiler doğurmuştur. Bu fırtınanın doğal sonuçlarından eğitim de elbette payına düşeni almıştır (Bozkurt A., 2017, s. 85-124). Eğitim kurumlarının kapatılması ve yüz yüze eğitime ara verilmesiyle dünyada tüm eğitim düzeylerinden öğrenci nüfusunun yaklaşık yarısına karşılık gelen 1,6 milyar öğrencinin eğitimi kesintiye uğramıştır (UNESCO, 2020a; UNICEF, 2020). Her ne kadar dünya benzeri senaryolarla daha önce karşılaşmış olsa da örgün eğitimden uzaklaşma dünya genelinde hiçbir zaman bu dönemdeki kadar yoğun yaşanmamıştır.

Günümüz ekonomisini bilgi ve teknoloji ekonomisi olarak adlandıracak olursak; tüm toplumların amacı eğitimden sağlığa kadar her alanda bilişim teknolojilerini kullanarak insan kaynaklarının geliştirilmesi ve yaşam boyu eğitimi öncelikli sıraya koyarak kendilerine yer edinmeye çalışmaktır (Arı, 2009). Gelişmiş, gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülkeler, eğitim sistemlerini çağın şartlarına uygun yenileme ve geliştirme faaliyetlerini hızlı bir biçimde devam ettirmelidirler. Eğitim ihtiyaçları olan ülkeler, vatandaşlarını ya da öğrencilerini eğitirken bireylerin kişisel ilgi ve yeteneklerini geliştirebilecekleri eğitim fırsatlarını uygulamaya çalışmaktadırlar (İşman, 2011, s.5).

Fakat eğitim kaynaklarındaki yetersizliklerden dolayı bireyler bazen ilgi ve yeteneklerine uygun bir eğitim alamamaktadırlar. Günümüzde iletişim teknolojilerinin eğitim alanına entegre edilmesi ile eğitime ayrılan kaynakların etkili bir şekilde kullanılması sağlandığı gibi öğrenmenin niteliği de artırılmış ve böylelikle daha esnek öğrenme ortamları geliştirilmiştir (Göktaş, Yıldırım, & Yıldırım, 2008, s. 32).

Hızlı nüfus artışının beraberinde getirdiği eğitim ihtiyacı, ülkelerin ekonomilerini de ciddi oranda etkilemiştir. Bu sebeple ülkeler eğitim maliyetinin düşürülmesi, toplumun sürekli gelişen ve değişen dünyaya ayak uydurabilmesi için yaşam boyu eğitime yönelmişler ve yaşam boyu eğitime katkı sağlayacak birçok sistem geliştirmişlerdir. Bunlardan biri de “Uzaktan Eğitim” kavramıdır.

Uzaktan eğitim, teknolojiye değişim ve gelişimlerin eğitim dünyasına sağladığı avantajlardan faydalanılarak yürütülen bir sistemdir (Özdemir, Cakiroglu, Bayılmış, & Ekiz, 2004, s. 144-147). İletişim, toplumun bütün kesimleri için kaçınılmaz bir ihtiyaç haline gelmiştir. Geçmiş yıllarda toplumlar için ütopya sayılan uzaktan eğitim uygulamaları bilgi teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte günümüzde küresel iletişim ağı üzerinden kolaylıkla uygulanabilir hale gelmiştir (İşman, 2011, s. 6). Uzaktan eğitim ile öğrenciler, dünyanın değişik ülkelerinde bulunan üniversitelerden eğitim alabilme imkânlarından yararlanabilmekte hatta bu üniversitelerden yüksek lisans veya doktora derecesi alabilme fırsatı bulabilmektedirler. Uzaktan eğitim aynı zamanda dünyanın değişik ülkelerinde yaşayan öğrenciler ve eğitimcilere kendi aralarında etkili iletişim kurma fırsatı da sunmaktadır. Örneğin İngiltere’de bulunan Açık Üniversite’nin (Open University) farklı ülkelerde bulunan (Malezya, Çin, Japonya, Türkiye, vs...) öğrencileri iletişim teknolojilerini kullanarak birbirleriyle ve öğretmenleriyle iletişim kurabilmektedir. Bu iki fırsat, uzaktan eğitimin önemini arttırdığı gibi öğrencilerin ve öğretmenlerin bağımsız, bireysel veya yardımlaşabilecekleri çalışma ortamlarına girmelerine imkân tanımaktadır (İşman, 2011). Tanımlamalardan da anlaşılacağı gibi uzaktan eğitimde amaç; gelişen teknolojinin imkânlarından faydalanarak, eğitimin aksamasına sebep olan zaman ve coğrafi engelleri ortadan kaldırıp, eğitime katkı sağlayabilen sistemlerle insanlara eğitim-öğretim imkânı sunmaktır (Özbay, 2015, s. 378). Ancak her sistemde olduğu gibi İnternet tabanlı eğitim sisteminde de birtakım olumsuz yanlar elbette bulunmaktadır. Dersler yüz yüze yapılmadığı için en çok sıkıntı çekilen konu eğitimin pasif yürümesidir (Fourie, 2001, s. 48-75). Bu yardımcı unsurların,

teknolojinin sunduğu imkânlardan yararlanılarak geleneksel sınıflardakine benzer şekilde sağlanması ile birlikte uzaktan eğitim çok daha yararlı olacaktır (Odabaş, 2003, s. 32). Öğretimin türü ve düzeyi ne olursa olsun öğrenciler, öğretmenleri tarafından motive edilmeye ve her yönüyle yapılandırılmış bir eğitim sistemine gereksinim duyarlar. Uzaktan eğitim sisteminde öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin sıkça dile getirdikleri şikâyet, öğretmenleriyle aralarında bulunan uzaklık hissi ve iletişimsizliktir. Öğrencinin uzaktan eğitim programında başarılı olmasının olmazsa olmaz ve en önemli koşulu, çift yönlü etkileşim düzeyi ile doğru orantılıdır (Ruksasuk, 1999, s. 5).

(Kaya, 2002)'ya göre uzaktan eğitim, çalışan veya tümüyle aile yaşantısı ile ilgili olan yetişkinlere açık olması, yüz yüze görüşme zorunluluğunun olmaması, sınıf benzeri ortamlardan, mekân ve zamandan bağımsız olması, kitle iletişimi ve bireyselleşme kombinasyonundan, öğrenci bağımsızlığıyla ilgili potansiyellerinden ve özgün yönteminden dolayı geleneksel yüz yüze eğitimin bir yedeği olarak kabul edilemeyecek, ayrı bir eğitim türüdür (Akt: Akyürek, 2020, s. 1- 9).

Son yıllarda artan teknolojik gelişmeler doğrultusunda, internet üzerinden çeşitli platform ve uygulamalar aracılığıyla müzik öğretimi etkinlikleri hız kazanmıştır. Dünya çapında önde gelen müzik okullarının öğretim programlarında bu yöntem ve yaklaşımlara yer vermekte olduğu görülmektedir. Aşağıdaki tabloda, bu uygulamalara ilişkin belli başlı örneklerle yer verilmiştir.

Tablo 1.1. Müzik eğitimine yönelik çevrim içi öğrenme kurum ve platformları (Sakarya & Zahal, 2020).

Müzik Okulları	Müzik Eğitimi Platformları	Diğer Çalgılara Yönelik Platformlar	Keman Eğitimine Yönelik Platformlar
Berklee College of Music Harvard University	Udemy Masterclass	Pianolessons Justinguitar	peckinsstudioonline Violinlab
University of Nebraska Colorado State University	Newschoolofmusic Oneminutemusiclesson	Tonebase Studybass	Violinschool Violinspiration
Massachusetts Institute of Technology The Royal Academy of Music	Musiview Music Crab	Cyberfretbass Piano-Keyboard-Guide	Violineonline How tolearnviolin
Curtis Institute of Music Royal College of Music	Musictheory Makeuseof	Musiciansstoolkit Hoffmanacademy	ViolinNotesforBeginner ViolinLounge
Jacobs School of Music at Indiana University	music-theory-formusicians	Flowkey	ViolinTutorials
University of Southern California Thornton School of Music	Masteringmusescore	Guitarlessons	ViolinLessons
New England Conservatory of Music	Tonara	Drumambition	primoartists.com

Tablo 1.1’de son yıllarda artan teknolojik gelişmeler doğrultusunda, internet üzerinden çeşitli platform ve uygulamalar aracılığıyla müzik öğretimi ve etkinlikleri yapan kurum ve kuruluşlar yukarıdaki tabloda verilmiştir.

Yukarıdaki tabloda yer alan ve uzaktan eğitim kapsamında eğitim veren müzik okulları, teorik ve uygulamalı birçok dersle birlikte, müzik terapi ve müzik teknolojileri gibi derslere de yer vermektedir. Berklee College of Music, pop, rock ve diğer modern müzik türlerine yönelik dersler; Harvard University, sanat ve tasarım alanlarında çeşitli eğitimler; University of Nebraska, yüksek lisans düzeyinde müzikal performans ve pedagojiye dayalı dersler; Colorado State University, müzik terapi alanına yönelik eğitimler; Massachusetts Institute of Technology ise müzik teknolojileri ve kompozisyon alanlarında çok sayıda çevrim içi derse ulaşma olanağı tanımaktadır. Yine bunların dışında online uzaktan eğitim ile müzik ve çalgı öğretimi yapan çeşitli dijital platformlar da vardır. Geniş öğretim kadrosuyla, müzik eğitimi ile ilgili çok sayıda ve farklı alanlarda, başlangıç düzeyi ile profesyonel düzeyde eğitim veren bir çevrimiçi öğrenme platformu olan Udemy bunlardan bir tanesidir. Ünlü keman virtüozü Itzhak Perlman’ın eğitim verdiği Masterclass; keman, gitar, ses alanları, film müzikleri gibi alanlarda öğrencilerine online ve uzaktan müzik eğitimi deneyimi sunmaktadır (Sakarya & Zahal, 2020, s. 795-817). Whatsapp, Zoom, Skype, Hangouts Meet, Teams, Lark, Dingtalk, WeChat, Work gibi uygulamalar, uzaktan eğitimde en çok tercih edilen uygulamalardır (UNESCO).

Bu çalışmada öğretmen iletişimleri ve bilgilendirmelerinde Whatsapp uygulaması kullanılırken, öğrenci bilgilendirmeleri ve iletişim için Eduwiser uygulaması kullanılmıştır.

Bugün gelinen noktada, müzik eğitiminde, uzun zamandır çok az değişikliğe uğramış olan geleneksel eğitim, hala öğretmenler tarafından en çok tercih edilen eğitim şekli olarak karşımıza çıkmaktadır. Müzik eğitiminde yüz yüze eğitim, bütün öğrenme düzeylerinde değişmez bir hal olsa da teknolojideki gelişmeler sayesinde, genellikle küçük ve göze batmayan yollardan yerini uzaktan eğitim unsurlarına bırakarak, kişisel ve mesleki yaşamlarımıza dâhil olmayı başarmış görünmektedir (Sherbon & Kish, 2005, s. 36-41). Ülkemizde müzik eğitimi veren kurumlarda uzaktan eğitime yönelik kullanılan teknolojik imkânlar her ne kadar önemli olsa da geleneksel eğitim ortamındaki öğretmen ve öğrenci etkileşiminin önemi hiçbir zaman yadsınamaz (Tecimer, 2006, s. 8-9).

Covid-19 pandemi sürecinde, kesintiye uğrayan eğitim ve öğretim faaliyetlerinin sürekliliğini sağlamak ve öğrenme kayıplarının önüne geçmek amacıyla, resmi ve özel tüm okullar dünya çapında uzaktan eğitim kararı almışlardır. Ülkelerin teknolojik gelişmişlik seviyeleri, ekonomik güçleri ve coğrafi koşulları uzaktan eğitimin kalitesi ve verimliliği açısından belirleyici olmuştur (Sözen, 2020, s. 302-319).

1.1. Problem Durumu

İlköğretim düzeyi başta olmak üzere tüm kademelerdeki çocukların/gençlerin bilişsel, devinışsel ve duyuşsal alanlarda gelişmesini sağlayan müzik eğitiminin yeteri kadar verilmediği görülmektedir. Aktif iletişimi zorunlu kılan bir ders olan müzik derslerini, birebir etkileşim ve iletişim içinde olmaları gereken bir eğitim anlayışıyla verilmesi gerektiği son derece önem kazanmaktadır. Bu nedenle bu süreçte müzik derslerinin nasıl verildiğinin öğrenilmesinin gerekliliği ortadadır. Bu gerekliliklerden hareketle araştırmanın problem cümlesi, “Pandemi Sürecinde Müzik Derslerine İlişkin Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri Nelerdir?” olarak belirlenmiş, bu problemin çözümü için ise aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1.2. Alt Problemler

- Pandemi sürecinde müzik öğretmenlerinin hazır bulunuşluk düzeyleri nasıl olmuştur? Müzik öğretmenleri, derslerinde hangi materyalleri kullanıp ders sürecini nasıl yönetmişlerdir?
- Pandemi süreci, müzik eğitiminin program hedeflerini nasıl etkilemiştir?
- Öğretmenlerin, müfredat kapsamında kazandırmak istediği hedefler ile UE sürecindeki hedeflerin başarıya ulaşma oranı ne olmuştur?
- Müzik öğretmenlerinin pandemi öncesinde ve sonrasında müzik derslerine ilişkin düşünceleri neler olmuştur?

1.3. Amaç ve Önem

Pandemi sürecinde pek çok yönde değişim sürecine girmiş olan eğitim alanı, teknoloji ile adeta dirsek temasına girmek zorunda kalmıştır. Eğitim ve teknoloji arasındaki bu yakınlaşmanın, beraberinde getirdiği avantajlı tarafların yanında, dezavantajları da olmuştur. Tam da bu nokta da “uzaktan eğitim” uygulamaları zorunlu ve tek çözüm yolu olarak uygulamaya konulmuştur. Müfredatta yer alan her bir dersin, birbirinden farklı zorlukları, içeriği, hedef ve kazanımları olduğundan; “uzaktan eğitim” sürecinin etkisi de doğal olarak farklı olmuştur. Uygulamaların ve aktif iletişimin ağırlıklı olarak yer aldığı müzik dersleri de pandemi sürecinden olumsuz etkilenmiştir.

Bu çalışma, MEB’in ülkemizde yürütölmekte olan Müzik Dersi Öğretim Programı’nın, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nda ifade edilen Türk Millî Eğitimi’nin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri’ne uygun olarak belirtilen hedeflere ulaşılmasında pandemi sürecinde yaşananları; UE ile yürütölmeye çalışılan müzik derslerine ilişkin müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda ortaya koyması açısından önem arz etmektedir.

II. BÖLÜM

YÖNTEM

Çalışma, nitel araştırma geleneğine bağlı bir durum çalışması olarak ele alınacaktır. Durum çalışması; bir sınıfın, bir mahallenin, ya da bir örgütün kendi doğal çevresi içinde bütüncül ve derinlemesine incelenmesini hedef alır (Yıldırım & Şimşek , 2016, s. 289).

(Yin, 1984, s.23)'e göre durum çalışması; güncel bir olguyu kendi doğal ortamı içerisinde, olgu ve içerik arasındaki sınırların tam olarak çizilemediği, birden çok etken ve veri kaynağının bulunduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir (Akt. Yıldırım, 2016, s. 289). Durum çalışmasının(örnek olay) diğer araştırma türlerinden ayrı tutacak olursak; ‘ne’, ‘nasıl’, ‘niçin’ sorularını temele alarak, araştırmacının kontrol etmekte güçlük çektiği bir olgu ya da olayı derinlemesine incelenmesine imkan tanıyan bir araştırma yöntemi olduğu söylenebilir (Yıldırım & Şimşek , 2016, s. 289).

Tüm bu sebeplere bağlı olarak; bu çalışmada yöntem olarak, pandemi gibi güncel bir olgunun, müzik eğitimi sürecine olan etkilerini kendi doğal ortamında derinlemesine incelemek amacıyla nitel araştırma desenlerinden *durum çalışması (örnek olay)*'na karar verilmiştir. Ayrıca veri çeşitliliğini sağlamak amacıyla Ö2'nin uzaktan eğitim müzik dersleri, kendi doğal ortamında araştırmacı tarafından gözlemci katılımcı olarak izlenmiştir. Veriler uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan gözlem formuna kaydedilmiştir.

MEB'e bağlı farklı eğitim kademelerinde görev yapan müzik öğretmenleri Ö1,Ö2 ve Ö3'ün uzaktan eğitime dair görüşleri çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Bu örnek olay çalışmasında görüşlerine başvurulmuş Ö1'in, ekonomik yetersizlikleri sebebiyle teknolojik yoksunluk yaşayan öğrencilerin bulunduğu bir okulda görev

yapması; dersleri gözlemlenen Ö2'nin, öğrencilerin ailevi durumlarının oldukça iyi olduğu bir pilot okulda çalışması; Ö3'ün ise meslektaşlarına göre çok daha iyi bir teknolojik altyapıya sahip olması seçilmelerinde rol oynamıştır.

Bu çalışmaya başlamadan önce Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulundan 29.06.2021 tarihinde izin alınmıştır.

Çevrimiçi görüşmelerde yarı yapılandırılmış sorular kullanılmıştır. Soruların geçerlilik ve güvenilirliğini arttırmak amacıyla nitel araştırma konusunda 3 uzman görüşüne başvurulmuştur. Derslerde ve çevrimiçi görüşmelerde, veri kaybını önlemek amacıyla ses kayıtları alınmıştır.

III. BÖLÜM

BULGULAR

3.1. Birinci Alt Probleme Dayalı Bulgular

Pandemi sürecinde, müzik öğretmenlerinin hazır bulunuşluk düzeyleri anlamak ve derslerinde hangi materyalleri kullanıp ders sürecini nasıl yönettiklerini ortaya koymak amacıyla öğretmenlerin UE derslerine değinmekte fayda vardır.

Ö1, UE'ye hazırlıksız yakalanmasının etkilerinden söz etmiştir. UE uygulamalarında en çok tercih edilen uzak bağlantı programlarından olan Zoom 'un kullanımı konusunda bir hayli sorun yaşadığını, birkaç haftalık dersin ise bu teknolojinin kullanılabilmesine harcandığını vurgulamıştır. Zaman zaman öğrencilerinden ya da meslektaşlarından destek alarak pratikleştikten sonra derslerinin bir düzene girdiğinin altını çizmiştir. Ö1, kendisiyle benzer problemleri yaşayan öğrencilerinin de var olması sebebiyle UE ile işlenen derslere ait birçok hedefin kazanıma dönüştürülemediğini ifade etmiştir.

Ö1, ekonomik koşulları pek de yeterli olmayan ailelerin bulunduğu bir okulda görev yapmasının, beraberinde de birçok sorunu getirdiğini söylemiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun teknolojik altyapı yetersizlikleri nedeniyle derslere katılım gösteremediğinin altını çizen Ö1, bu sorunları şu başlıklar altında toplamıştır:

- Öğrencilerin uzak bağlantı cihazlarının olmayışı,
- Öğrenim gören kardeş sayısının fazlalığı sebebiyle yeterli gelmeyen cihaz sayısı,
- İnternet kota sorunlarının bağlantıya engel teşkil etmesi.

Bununla birlikte Ö1, birçok öğrencisinin kendilerine ait bir odasının bulunmaması ya da ısınma problemi gibi sorunlar nedeniyle diğer aile bireyleri ile aynı ortamda ders yapmak

zorunda kalmasının UE ile yapılan dersleri olumsuz anlamda etkilediğini de sözlerine eklemiştir.

Ö1, başta müzik dersi olmak üzere diğer sanat derslerinde de, yeterli derecede bilgiye sahip olmaması sebebiyle zorlandığını ifade etmiştir. Din kültürü ve ahlak bilgisi ile İngilizce derslerine giren branş öğretmenleri gibi sanat derslerine de ana branş öğretmenlerinin girmesinin oldukça önemli olduğunu altını çizmiştir.

Ö1, ana branşının sınıf öğretmenliği olmasının getirdiği yetersizlik sebebiyle UE ile yapılan müzik derslerinde öğrencilerine maniler ve fıkralar anlatıp anlattırarak ya da sesi güzel olan öğrencilerine şarkılar söyleterek zaman geçirdiğini ifade etmiştir. Gerek UE ile yapılan derslerde gerekse yüz yüze eğitimde iken çoğu zaman müzik derslerinde başka derslere ait konuları işlemek zorunda kaldığını da sözlerine eklemiştir.

Pandemi sürecinde UE dersleri gözlemlenen Ö2'nin derslere nasıl adapte olup ders sürecini nasıl yönettiğini anlamak amacıyla, uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan gözlem formuna bağlı olarak, bir dersin genel işlenişi hakkındaki gözlemlere göz atmak yerinde olacaktır:

Ders süresi:30 dakika

Katılımcı sayısı:15-29

Ödevler: Çok fazla ödev verilmemekle birlikte verilmesi planlanan ödevler, dersin bitimine doğru son 2-3 dakikalık kısımda verilmektedir. Daha önce verilen ödevlerin kontrolü dersin ilk 5-6 dakikasını içine alan zaman diliminde, öğretmen tarafından ders kontrolleri yapılmaktadır. Ayrıca ders öğretmeni ile yapılan görüşmede, sosyal mesajlaşma uygulamaları ([Eduwiser](#)) aracılığı ile bu kontrollerin ders saatleri dışında da gerçekleştirildiği öğrenilmiştir.

Öğrenme öğretme ortamı betimlemesi: Dersler genellikle öğretmenin kendi evindeki bir müzik odasında işlenmektedir.

Fiziksel ortam betimlemesi: Öğretmenin içinde bulunduğu oda, kendi evinde dizayn edilen bir müzik odasını andırmakta. Bu odada ilk göze çarpan, hemen arkasında görülen piyanodur. Bu enstrümanın derslerde zaman zaman kullanılması çocuklarda müzik sınıfı

hissiyatı oluşturmaktadır. Bundan başka daha birçok enstrümanın da odada bulunduğu ve bunların özellikle enstrüman tanıtımı sırasında canlı ve fiziki olarak öğrencilere tanıtıldığı gözlemlenmiştir. Kamera görüntüsünden yansıdığı kadarı ile odanın ses ve ışık koşullarının yeterli derecede olduğu düşünülmektedir. Zira içinde bulunulan fiziki ortamda akustik açıdan herhangi bir aksaklık olmadığı gerek öğretmenin konuşma cümlelerindeki açık ve anlaşılır ses tonundan gerekse öğrencilerin ders süresince vermiş olduğu tepkilerden net olarak anlaşılmaktadır. Zaman zaman öğretmenin kendi çocuklarının fiziki varlıkları kameraya yansımış, bu durum ders işlenişini bir an duraksatır gibi gözükse de ders kaldığı yerden kesintisiz devam etmiştir. Odada arka tarafta bulunan ve taşınabilir özelliğe sahip beyaz tahta uzaktan eğitim süresince her zaman hazır bulundurulmuş ama pek kullanılmamıştır.

Ders betimlemesi: Öğretmenin ders öncesinde, tüm öğrencilerin online eğitime katılmasını beklerken ekranın görüntü kalitesini test ettiği gözlemlenmiştir. Genel olarak ders süresi oldukça etkili kullanılmıştır. Öğrenciler en fazla 3-4 dakika beklenmiş sonrasında hemen derse geçilmiştir. Dersler daha çok karşılıklı sohbet havasında ve mutlaka öğrenci katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Ders esnasında teknolojik imkânlardan fazlasıyla yararlanılmıştır. Çeşitli videolar resimler izletilerek öğrencilerin ilgi ve dikkati konuya odaklanmıştır. Teknolojik imkânların yetersiz kaldığı ya da daha az etkili olacağının düşünüldüğü noktalarda öğretmen, elindeki fiziki imkânlardan yararlanarak öğrencilerinin ilgisini çekmeyi başarmıştır. Öğrencilerin derste aktif olarak rol alma isteklerinin bir hayli fazla olduğu gözlemlenmiştir.

U E teknolojisine olan hâkimiyet: Zaman zaman küçük sorunlar yaşansa da ders öğretmenin teknolojiye olan hâkimiyeti iyinin üzerindedir.

Ö2'nin MEB'e bağlı bir pilot okulda görev yapması ve öğrenci ailelerinin gelir durumlarının iyi olması sebebiyle UE sürecinde çok fazla sorunla karşılaşılmamıştır. Teknolojik altyapı olarak sürece hazır olduğunu ifade eden Ö2, evdeki diğer aile bireylerinin de kendisiyle eşzamanlı UE bağlantısı kurmasının başlangıçta bağlantı problemleri yaşattığını, sorunun çözümü için bağlantı hız ve kalitesinde değişiklik yaptığını aynı zamanda bazı cihazlarında, kablolu bağlantının kablosuz yerine tercih edilmesi ile bağlantı sorunlarının önüne geçebildiğini söylemiştir.

Ö2, her ne kadar öğrenci ailelerinin gelir durumlarının iyi olmasının teknolojik altyapı sorunları yaratmadığını ifade etse de birkaç öğrencinin bu imkânlardan yararlanamaması sebebiyle sorun yaşadığını sözlerine eklemiştir. Sorunun çözümü için okul yönetimi ve öğretmenlerce alınan önlemlerle bu öğrenciler UE derslerine kısa sürede dâhil edilmiştir.

UE sürecinde kullanılan diğer uygulamalardan farklı olarak Ö2'nin görev yaptığı okulca alınan karar doğrultusunda Eduwiser adlı programın kullanılması tercih edilmiştir. Program daha çok öğrenci iletişimi ve ödev kontrolleri için kullanılmış, kurum içi iletişimde genellikle whatsapp uygulaması tercih edilmiştir.

UE sürecinde birçok okul EBA üzerinden oluşturulan ders bağlantılarını tercih derken Ö2'nin görev yaptığı okul, zoom uygulaması ile EBA ders sürelerinden bağımsız olarak UE bağlantıları oluşturmuşlardır.

Ö3, UE sürecine teknolojik bağlamda en donanımlı ve hazırlıklı giren öğretmen olmuştur. Pandemi öncesinde, müzik teknolojileri ile ilgilenen Ö3, kendi evinde oluşturmuş olduğu home studio (ev stüdyosu) ve ekipmanları ile öğrencilerine kaliteli bir UE imkânı tanımıştır. Ö3 diğer kademelerde 1 saat ile sınırlanan ve yeterli gelmeyen ders sürelerinin, lisede 2 saat olmasının avantajlarını yaşadığını ifade etmiştir. Lise kademesinde ders kitaplarının olmamasının zorluklara sebep olduğunu dile getiren Ö3, bu sorunu gidermek amacıyla kendisine ait bir blog sayfası oluşturduğunu ve buraya derslerin konu sıralamasına göre kendisi tarafından yerleştirildiğini sözlerine eklemiştir.

Ö3, UE derslerinde çoğunlukla ses kayıt teknolojilerine yer vermiştir. Bu teknolojilerin kullanımlarını öğrencilerine öğrettiği ve verilen ödevlerin yine bu çerçevede olduğunu söylemiştir. Ö3'ün UE sürecinde yaşadığı en büyük problem öğrenci katılımı olmuştur. Bu durumun öğrencilerin bazılarının teknolojik altyapı eksikliğinin bulunduğu kırsal kesimlerde ikamet etmesinden kaynaklandığını ifade etmiştir. Bununla birlikte Ö3, özellikle 12.sınıflarda, öğrencilerin üniversite sınavına hazırlanmasından kaynaklanan katılım azlığına vurgu yapmıştır. UE bağlantısı için öğrencilerinin, dersleri ister istemez önem sırasına koyduklarını ve bunun doğal sonucu olarak da müzik derslerinin bu planın dışında kaldığını söylemiştir.

3.2. İkinci Alt Probleme Dayalı Bulgular

Pandemi sürecinin, müzik eğitiminin program hedeflerini nasıl etkilediğini anlamak için öncelikle; (TTK, 2018)' e göre ülkemizde yürütülmekte olan Müzik Dersi Öğretim Programı'nın amacı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri'ne bakmakta fayda vardır. Buna göre:

3.2.1. Müzik Yoluyla Estetik Yönünü Geliştirmek

Müziğin insanlarda oluşturduğu çok yönlü etki, onunla her yerde karşılaşmamızı sağlamaktadır. Birçok sanat dalında olduğu gibi müzik de öncelikle estetik özelliği ağır basan bir sanattır. Bu estetik yön, müziğin sanatsal yapısındaki incelikler, güzellikler ve etkileyicilikler algılandıkça daha da ön plana çıkar (Şen, 2015, s.6).

Bireylerin birden fazla duyusuna etki eden bir sanat dalı olarak müzik, zamanla kişilerde bir beğeni algısı yaratarak çevrelerini bu algıyla yorumlama yetisi geliştirmelerini sağlar. Bu algıyı yaratacak olan müzik eğitiminin küçük yaşlarda verilmeye başlanması, oluşturulacak olan müzik estetiği algısı üzerinde oldukça önem arz etmektedir.

Pandemi koşullarında tüm öğrencilerin eşit şartlarda derse etkin katılımının sağlanamaması, ders sürelerinin kısıtlı kalması ve yaşanan teknik aksaklıklar sebebiyle öğrencilerin estetik yönü istenilen ölçüde gelişmemektedir.

3.2.2. Duygu, Düşünce ve Deneyimlerini Müzik Yoluyla İfade Etmelerine İmkân Sağlamak

Çoban (2005) müziği; bireylerin tüm duygu ve düşüncelerini ortaya çıkararak kendisinin farkına varmasını sağlayan duygusal bir dil olarak tanımlar (Akt: Bozkurt, Zahal, & Uyan, 2015, s. 542). Müzik eğitimi, müzik öğreniminin amaçlarına hizmet eden bir araçtır. Bireyin müzikal çıktılarının takdir edilmesi, bu alandaki düşünce ve deneyimlerine olumlu tepki verilmesi, kişinin deneyimlerini anlamlı hale getirmeyi amaçlar ve müzikal gelişimine destek olur (Bowman, 2002, s. 63-84). Görüldüğü üzere müzik eğitimi bireylerin istedik davranış örüntüleri oluşturmasında çok önemli bir rol üstlenmektedir. Kişilik gelişimleri henüz oluşmaya başlayan ve ileride ergenlik gibi önemli bir süreçten geçecek olan öğrencilerin duygu ve düşüncelerinin ifade edilebilmesinde müzik eğitiminin önemi burada oldukça büyüktür.

Yüz yüze eğitimlerde rahatlıkla verilebilecek olan bu kazanım UE şartlarında zorlayıcı olabilmektedir. Zira uzaktan eğitimin en önemli engellerinden biri de derse aktif olarak katılması istenilen tüm öğrencilerin bunu gerçekleştirememesidir. Belirli sayıda öğrenciyi derse katabilme imkânına sahip olan öğretmenler maalesef bütün öğrencilere eşit oranda söz hakkı verememektedir. Bu durum, öğrencilerin müziksel duygu ve düşüncelerini diledikleri oranda ifade etmelerine engel teşkil etmektedir. Bu kazanımın uzaktan eğitim şartlarında sağlanabilmesi, ancak ders öğretmenin zamanı etkin kullanabilmesi ve katılmayan öğrencilerinin ilerleyen derslerde etkin katılımını sağlaması ile gerçekleştirilebilir.

3.2.3. Yaratıcılığını ve Yeteneğini Müzik Yoluyla Geliştirmek

Müzik eğitimcilerinin önem verdiği konuların başında yaratıcı düşünme becerisi ve müziksel yaratıcılık gelmektedir. Öğrencilerindeki bu başarıyı arttırmak isteyen müzik eğitimcileri, müzikal yaratıcılığı ön plana çıkaracak olan bütün düşünce süreçleri ile ilgili sıklıkla ilişki kurarlar (Wolfe & Linden, 1991, s.4).

Günümüz bilim dünyasında yaratıcılık ile ilgili kesin bir tanım bulunmamaktadır. Kimilerine göre “işlem” olarak ifade edilirken kimilerine göre de bu işlem sonucunda ortaya çıkan “ürün” olarak nitelendirilmektedir yaratıcılık. Farklı görüş ve tanımlamaların yanında, bilim insanları tarafından kabul görülen ortak nokta yaratıcılığın yeni ve özgün bir ürün ortaya çıkarmak ya da bu ürüne bağlı olarak değerlendirilebileceği şeklindedir (Erdoğan, 2006, s. 95).

Yaratıcı düşünceye sahip bireyleri diğerlerinden ayıran bazı nitelikler mevcuttur. Bu bireyler çevrelerinde olup biten olaylara karşı daha esnek ve duyarlıdır. Kendilerinin dışındaki dünyaya ve diğer insanlara karşı oldukça duyarlıdır. Etrafındaki bireylerin değer verdikleri şeylere onlar da değer verirler. Özgüvenleri yüksek ve kendilerinden emindirler (Erdoğan, 2006, s. 95).

Müziksel yaratıcılığa ve yeteneğe sahip olan bir öğrencinin UE şartlarında bunu gerçekleştirebilmesi eğitici-öğrenci ilişkisinin interaktif sürekliliğine bağlı bir durumdur. Zira öğretmeni ile ihtiyaç duyduğu anda bağlantı kurabilmeyi başarabilen bir öğrenci müziksel yaratıcılık ve yeteneğine ancak bu şekilde karşılık bulabilir.

UE sürecinde bu yaratıcılığı ortaya çıkarmanın zorlukları aşikâr olsa da öğretmenler kendi uygulamaları ile kısmen de olsa bunu başarabilmişlerdir. UE dersleri gözlemlenen Ö2, derslerinde herhangi bir enstrümanı çalabilen öğrencilerinin derslere katılımlarını teşvik ederek bunu başarmıştır. Bunun yanında diğer öğrencilerin ise öğretilecek olan şarkılara evdeki mutfak aletleri ile eşlik etmelerini sağlayarak yaratıcılıklarını ön plana çıkarmıştır. Ö2 ile yapılan çevrimiçi kişisel görüşmede ise öğrencilerin tekerlemeleri ya da fıkraları kendi oluşturacakları serbest ezgilerle seslendirilmesine yönelik bir proje hazırlığından da söz etmiştir. Böylece öğrenciler hem pandemi koşullarında evde kalmak zorunda olmanın yarattığı olumsuz ruh halinden uzaklaştırılmış hem de müzikal yaratıcılıkları teşvik edilmiştir.

Müzik teknolojilerine hâkim olan ve bu uygulamaları UE derslerinde de kullanmaya devam eden Ö3 ise daha farklı bir yol izleyerek öğrencilerin yaratıcılıklarını ön plana çıkarmıştır. Öğrencilerinin ücretsiz olarak kullanabileceği ses kayıt teknolojilerine dair bazı ödevler isteyerek bunu başarmıştır. Ayrıca edebiyata ilgisi olan öğrencilerine okudukları şiirlere nasıl fon müziği yapacaklarına dair bilgiler verdikten sonra bunu öğrencilerinden proje ödevi olarak istemiştir.

3.2.4. Yerel, Bölgesel, Ulusal ve Uluslararası Müzik Türlerini Tanıyarak Farklı Kültürlere Ait Öğeleri Zenginlik Olarak Algılamasını Sağlamak

Genel bir ifade ile kültür; akılcı ya da akıldışı, karmaşık davranış ve inanışlar sistemi olarak tanımlanabilir. Kültür, toplum geneline yayılarak insanlar arasında kabul gören değerler, inanışlar ve davranışlardır (Tiedt & Tiedt, 1995, s. 10).

1960'lı yıllarda oluşmaya başlayan etnomüzikolojik söylemler, çok kültürlü müzik felsefesinin temellerinin atılmasında etkili olmuştur. Bundan böyle sosyal ve kültürel bir öge olarak değerlendirilen müzik eğitiminde yeni bir anlayış gelişmeye başladı (Toksoy, 2014, s. 1-28).

Yerel, bölgesel ve ulusal müzik türlerine ulaşarak kültürlerine yakından tanık olmak pekâlâ mümkündür. Fakat uluslararası müzik kültürlerini çoğu zaman yerinde incelemek mümkün olmamaktadır. Daha çok görsel ve işitsel öğelerle desteklenerek öğrenilebilecek bu kazanım, uzaktan eğitim ile de rahatlıkla oluşturulabilecek bir kazanımdır.

Ö3, UE ile işlediği derslerde, türkölere ağırlıklı olarak yer vererek çalıp söylediğini böylelikle öğrencilerinin türköl formundaki ulusal müzikleri tanımasını sağladığını ifade etmiştir. Bununla birlikte görev yaptığı bölgeye ait yerel müzik türlerini de önce öğrencilerinden örnekler dinleyip sonrasında hep birlikte çalıp söylediklerini sözlerine eklemiştir.

Dersleri gözlemlenen Ö2 ise UE derslerinde, birçok enstrümanı öğrencilerine tanıtabilecek derecede kullanabilmesinin avantajlarını kullanarak öğrencilerine farklı türde örnekler sunabilmiştir. Gözlemlenen derslerde, Âşık Veysel ile ilgili ödevlerin verildiği, yerel sanatçıların bazılarının, araştırma ödevi olarak öğrenciler tarafından sunulduğu görölmüştür. Farklı müzik türlerini anlatırken İtri Efendi ve Türk Beşleri gibi örneklere genişçe yer verilmiştir. Ö2, derslerde ulusal ve uluslararası müzik türlerini anlatmakla kalmayıp bu türlere ait çalgıları gerek kendisi gerekse videolar aracılığıyla tanıtmıştır. Bunun için Borusan Filarmoni Orkestrası'nın 2014 yılında Londra'da icra ettiği Ulvi Cemal Erkin'e ait Köçekçe videosu kullanılmıştır. Öğretmenin videoyu duraklatarak isimlerini sorduğu çalgıları, birçok öğrencinin doğru cevaplaması, bu hedefin kazanıma dönüştürülebildiğinin göstergelerinden biridir.

3.2.5. Müzik Aracılığıyla Zihinsel Becerilerinin Gelişimini Sağlamak

Müziğin zihinsel becerileri geliştirmesi üzerine yapılan birçok araştırma, erken yaşta verilen müzik eğitiminin faydalarına işaret etmektedir. 1993 yılında "Nature" dergisinde Rauscher ve Shaw tarafından kaleme alınan "Mozart Etkisi" başlıklı çalışma bu alanda yapılan öncü çalışmaların başında gelmektedir. Bu çalışmaya göre müzik eğitimi alan çocukların eğitim almayanlara göre zihinsel beceri gerektiren testlerden daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir (Uluğbay, 2013, s. 1025-1034). Rauscher ve Shaw'ın araştırmaları, bebeklerde müzik dinlemenin sinirler arasındaki bağlantıyı arttırarak zeka gelişimine katkı sunduğunu temeline dayanmaktadır. İki bilim insanı da piyano vb. enstrümanları kullanan çocukların zekâ seviyelerinin %46 oranında artış gösterdiğini ispatlamışlardır. Rauscher çocukken almış olduğu piyano ve çello eğitimlerinin kendi kişisel gelişimi üzerinden oldukça etkili olduğundan söz etmiştir. Bu durumu şu sözlerle ifade etmiştir: "Müzik zihinsel imgelemeyi ve bu imgeleri notaları kullanarak müziğe dönüştürmeyi gerektirir. Müziğin fen ve matematikle bu açıdan çok fazla ortak yönü olduğunu düşünüyorum (Swartz & Nilsson, 2005). "

Gözlemlenen derslerin genelinde, ders öğretmeni Ö2, çevrimiçi derslerde olduğu kadar ders dışı etkinlik ve ödevlerle öğrencilerinin her birine ulaşmaya çalışarak onların aktif rol almalarını sağlamıştır. Herhangi bir sınav ya da not uygulaması olmamasına rağmen öğrenciler verilen ödev ve etkinlikleri keyifle ve istekle yapmışlardır. Süregelen bu aktif kalma ve üretme isteği bu amacı doğrular nitelikte kabul edilebilir.

Ö3'ün, UE sürecinde öğrencilerinden istediği ödevlerin özelliği de bu amaç içerisine dâhil edilebilir niteliktedir. Bu süreçte öğrenciler, kendi özgün çalışmaları ile yaratıcılıklarını ortaya koymuşlardır.

Tüm bu çalışmalar göz önüne alındığında, gerek uzaktan eğitim gerekse ders dışı verilen etkinliklerin, öğretmen tarafından planlanabildiği takdirde, öğrencilerin zihinsel becerilerinin müzik aracılığıyla geliştirebildiğini göstermektedir.

3.2.6. Müzik Yoluyla Bireysel ve Toplumsal İlişkilerini Geliştirmek

Müziğin bireysel, toplumsal ve hatta toplumlararası işlevlerini yerine getirebilmesi, eğitim-öğretim programlarında bu işlevlere ne kadar yer verilebildiği ile bağlantılıdır. Gelişim basamaklarına göre verilecek olan müzik eğitimleri ile bireysel anlamda gelişme sağlandıktan sonra sırasıyla ulusal ve uluslararası müzik bilinci oluşturulmalıdır (Kılıç, 2009).

UE şartlarında bu amaç her ne kadar kısıtlanmış olsa da öğrencilerin derste aktif rol olma sürelerinin bireysel gelişimlerine katkı sağladığı görülmüştür. Bu öğrencilerin özgüvenlerinde ve aktif katılım isteklerinde artışlar olması bu amacı doğrular niteliktedir. Ö3 verilen proje ödevleri ile bunu yaparken, Ö2'ye ait derslerde, topluca yapılan etkinlikler ile öğrencilerin sınıf içi rol alma isteklerindeki artış göze çarpmakta olup bu durumun uzun vadede toplumsal ilişkilerde de kendini göstereceği düşünülmektedir.

Uzaktan yürütülen müzik eğitimi esnasında öğrencilerin derse aktif katılımları, bireysel olarak özgüven duygusunu geliştirebileceği gibi kendisi gibi uzak bağlantı içinde derse katılan diğer arkadaşlarının önünde gerçekleştireceği etkinlikler aynı zamanda sosyolojik bir varlık olarak kendisinin, toplumsal ilişkileri üzerinde de olumlu rol oynayacaktır.

3.2.7. Müzik İle İlgili Çalışmalarda Bilişim Teknolojilerinden Yararlanmalarını Sağlamak

Pandemi sürecinde yürütülen eğitim-öğretim faaliyetlerinin en olumlu yanlarından biri de teknolojiyi kullanabilme noktasında problem yaşayan bireylerin teknoloji ile tanışıp kendilerini geliştirmek zorunda kalmaları olmuştur. Böylece müzik yeteneği olan ve bu alanda bireysel üretimlere sahip öğrenciler bu teknolojiler ile daha yakından ilgilenecek onları tanıma fırsatı bulmuşlardır. Yine müzik eğitiminin önemli öğelerinden biri olan okul şarkılarının öğretiminde bilişim teknolojilerinden destek alma, hem öğretmen hem de öğrenci açısından oldukça fayda sağlamaktadır (Karataş & Karataş, 2021, s. 35-46).

Her alanda etkisini hissettiğimiz teknoloji eğitim alanında da ön plana çıkarak çeşitli arayışlar içerisine girmiştir. Bu arayışlar neticesinde ortaya çıkan teknolojik yeniliklerin eğitim sürecine adaptasyonu ile eğitim anlayışı farklı bir nitelik kazanmıştır. Günümüzde bu teknolojik olanaklardan yararlanabilen öğrencilerin, aynı zamanda eğitim öğretim sürecindeki motivasyonlarının da artacağı düşünülebilir. (Levendoğlu, 2004, s. 216)'a göre teknoloji destekli çağdaş eğitim; öğrencilerin görsel, işitsel araçlarla desteklenen bir ortamda yetişmesini sağlayarak, yaparak yaşayarak öğrenen, düşünen, araştırmalar yaparak sonuçlarını toplum yararına sunan bireyler yetiştirmiş böylelikle öğretmenlerin eğitimdeki konumlarını da değiştirmeye başlamıştır.

Eğitimde branş öğretmenlerinin önemine vurgu yapan Ö1, UE sürecinde yürütülen müzik derslerinde yetersiz kaldığı noktalarda, görsel ve işitsel kaynaklara başvurduğunu, böylelikle öğrencilerine daha verimli olduğunu ifade etmiştir. UE sürecinde Ö2, verilmesi gereken bazı bilgileri çeşitli videolar ile desteklemiştir. Ö3 ise lisede kaynak kitap olmamasının getirdiği zorlukları kendisine ait blog sayfasına aktararak çözebilmiştir.

3.2.8. Bireysel ve Toplu Olarak Nitelikli Farklı Türlerde Şarkı Dinleme ve Söyleme Etkinliklerine Katılımlarını Sağlamak

Kültürün temel öğelerinden biri olan müzik, içinde bulunduğu toplumdan izler taşıyarak geçmişle gelecek arasında bağ kurmaktadır. Müzik, kültürün öğelerini etkilerken aynı zamanda ondan etkilenmektedir. Bu özelliği ile farklı kültürlerden insan ve insan toplulukları müzik aracılığıyla bir araya gelebilmektedir (Çaytemel, 2017, s. 32).

Ö1, Ö2 ve Ö3 farklı kültür ve türlere ait müziklerin bütün öğrencilere dinletilip izletilmesinin, pandemi ile birlikte kullanılan teknolojik ortamlar ile daha mümkün olduğunu, böylelikle öğrencilerin nitelikli ve farklı türleri daha iyi inceleme imkânı bulduklarını ifade etmişlerdir.

Ö2'ye ait derslerde, zaman zaman izletilen videolar aracılığı ile bir yandan öğrenciler derse ait kazanımları edinirken diğer yandan bu türleri tanıma ve dinleme fırsatı bulmuşlardır. Öğrencilerin önerilerine ait farklı türde müziklerin de dâhil edilmesi ile bu kazanım amacına tam olarak ulaşmıştır. Ayrıca farklı türde enstrüman çalan bazı öğrencilere hem yeteneklerini sergileme imkanı verilmiş hem de bu yolla yine farklı türlerin dinletilmesi sağlanmıştır.

3.2.9. Müziksel Algı ve Bilgilerini Geliştirmek

(Türkmen, 2017, s.11)'e göre bu alanda öğrencilere, evrensel bir dil olarak kabul edilen müzik dili ile bağlantılı temel bilgi ve beceriler kazandırılarak, sesler arasındaki ilişkileri kavramaları ve günlük yaşamla ilişkilendirmeleri sağlanır (Akt: Güven, 2020, s. 8).

Yüz yüze eğitimin dezavantajlarından biri olan sınıf yönetimi problemlerinin UE' de yer almaması online eğitimin avantajlarının başında sayılabilecek bir özelliktir. Böylelikle öğrencilere ulaştırılmak istenen hedef kazanıma ait bilgiler net bir şekilde iletilerek öğrencilerin müziksel algılarına olumlu katkı sağlanmıştır.

3.2.10. İstiklâl Marşı Başta Olmak Üzere Marşlarımızı Özüne Uygun Olarak Seslendirmelerini Sağlamak

Uzaktan eğitim yoluyla da pekâlâ mümkün olmakla birlikte, gerek bağlantı problemi ile gerçekleşen ses kesintileri gerekse ton kayıpları ve senkron problemleri nedeni ile bu kazanımı gerçekleştirebilmek oldukça güç hale gelebilmektedir.

Ö2, yüz yüze eğitimde en önem verdiği konuların başında istiklal marşımızın geldiğini fakat UE ile marş öğretiminin bir hayli zor bir durum içine girdiğini söylemiştir. Bununla ilgili senkron sorunlarının altını çizmiştir. Ö3 ise aksi olarak UE sürecinde marş öğretiminde ne kadar zorluk yaşansa da bunu başarabildiğini ifade etmiştir. Yaşanabilecek senkron sorunlarının önüne geçmek için, tüm mikrofonların kapatılarak,

her öğrenci ile tek tek çalışarak bunu başardığını söylemiştir. Aynı zamanda lisede müzik ders saatlerinin 2 saat olması sayesinde bu avantajı yakaladığının da altını çizmiştir.

3.2.11. Müzik Yoluyla Sevgi, Paylaşım ve Sorumluluk Duygularını Geliştirmek

Aristo, çocuk eğitiminde müziğin öneminden söz ederken duyguları dile getirme açısından hiçbir şeyin ritim ve şarkı söylemek kadar güçlü olmadığını da sözlerine ekler. Eğitimin temel işlevlerinden biri de bireylerde istendik davranış değişikliği oluşturmaktır. Müziğin bu gücünden faydalanarak öğrencilerde sevgi, paylaşım, sorumluluk vb. birçok istendik davranış pekâlâ oluşturulabilir.

Ö2'ye ait gözlemlenen derslerde, öğrenciler tarafından yapılan paylaşımlara tüm öğrencilerin katılması, dinlemesi bu amacı doğrular niteliktedir. Yine derste şarkı söyleyen enstrüman çalan ya da derse ait çalışmalarını sergileyen öğrencilere, diğer arkadaşlarının emoji, kalp, alkış, smile vb. simgelerle duygularını dile getirmeleri bu amaçla bağlantılıdır. Gözlemi yapılan derslerde hiçbir zorlama olmamasına rağmen öğrencilerin verilen ödev ve sorumlulukları keyifle ve istekle yerine getirdikleri görülmüştür. Ailesi tarafından okul dışındaki kurslarda eğitim alan ve belirli bir seviyenin üzerinde enstrüman çalan bazı öğrenciler, Ö2'nin de desteği ile bu konudaki becerilerini sergilemiş ve diğer arkadaşlarının sevgi dolu beğenileri ile mutlu olmuşlardır. Piyano, gitar ve hatta kalimba çalan öğrenciler derslere ahenk katmakla kalmayıp aynı zamanda dersi daha ilgi çekici ve keyifli hale getirmişlerdir.

3.2.12. Millî Birliğimizi, Bütünlüğümüzü Pekiştiren ve Dünya İle Bütünleşmemizi Kolaylaştıran Müzik Kültürü ve Birikimine Sahip Olmalarını Sağlamak

(Türkmen, 2017, s. 32)'e göre müzik kültürü, tüm kazanımlar içerisinde asla ihmale gelmemesi gereken ve her derste az da olsa mutlaka zaman ayrılması gereken bir alandır. İçinde yaşanılan toplum ile başka toplumlara ait müzikal ürünlerin tanıtılması çalınması ya da söylenmesi yoluyla öğrencilerin kendi kültürleri ve farklı kültürleri tanımaları sağlanabilir (Akt: Güven, 2020, s. 20).

Dersleri gözlemlenen Ö2, hemen her fırsatta kültürümüzle bağlantı kurmuş, ülkemize ait müzik türlerinden, dünyaca ünlü müzik insanlarından sıklıkla bahsetmeyi ihmal

etmemiştir. Hatta bununla ilintili olarak videolar izletmiş zaman zaman müzik tarihine kısa geçkiler yapmıştır. Gözlemlenen derslerde yöresel sanatçılara örnekler verilmesi istenmiş ve alınan cevaplara göre Özyay Gönüm üzerinde yoğunlaşarak sanatçı hakkında bilgi verilmiştir. Ö2'ye ait başka bir derste ise klasik müzik bestecileri tek tek tanıtılmış ve klasik müzik dönemleri hakkında bilgi veren bir animasyon izletilmiştir.

3.2.13. Atatürk'ün Türk Müziğinin Gelişmesine İlişkin Görüşlerini Kavramak Amaçlarına Ulaşmalarının Sağlanmasıdır (MEB, 2018)

Atatürk'ün gerçekleştirmek istediği en önemli devrimlerin başında müzik devrimi gelmektedir. Bu amaçla, Anadolu halk müziğinde günün şartlarına uygun yeni besteleme tekniklerine başvurularak yaygınlaşması sağlanmış, böylelikle Türk müziğini çağdaş müzik seviyelerine çıkarmak amaçlanmıştır (Çuhadar, 2015, s. 19-30).

UE ile yürütülen müzik derslerinde Atatürk'ün Türk müziği alanında yaptığı çalışmaların görsel ve işitsel materyaller yardımıyla öğrencilere kazandırılması uygulanabilirlik açısından artış göstermiştir. Ö2'ye ait derslerde, Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesi için yaptığı çalışmalardan çokça söz edilmiştir. Amaca dair tarihi hikâyelerle ders desteklenmiştir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme Dayalı Bulgular

Ö1'in UE müzik derslerinde, müfredattan bağımsız bir yol izlediği ve daha çok videolar aracılığı ile hedeflerin kazanıma dönüştürülmeye çalışıldığı görülmektedir. Ö1, müzik branşındaki yetersizliği sebebi ile çoğu zaman UE müzik derslerinde başka derslere ait konular işlemek zorunda kaldığını da belirtmiştir.

Öğretmenlerin, müfredat kapsamında kazandırmak istediği hedefler ile UE sürecindeki hedeflerin başarıya ulaşma oranını ortaya koyabilmek amacıyla Ö2'ye ait gözlemlenen derslere bakmakta fayda vardır. Aşağıda yer alan Tablo 3.1'i incelediğimizde, müfredat kapsamında verilmesi gereken hedef kazanımlar ile öğrencilere verilen hedef kazanımların birbirinden farklılık gösterdiği görülmektedir.

Tablo 3.1. Araştırmacı tarafından gözlemlenen Ö2'ye ait derslerin, MEB'in hedef ve kazanımları ile ilişkisi

SINIF	ŞUBE	TARİH	ÖĞRETİMİN HEDEF VE KAZANIMLARI	UE İLE VERİLEN HEDEF VE KAZANIMLAR
5.SINIF	B	10/01/2021	Kendi oluşturduğu ritim kalıbını seslendirir	Farklı makamlarda çalınan şarkıları ayırt edebilmek
	A	05/05/2021	Öğrendiği seslerin uzunluk ve kısalık özelliklerini ayırt eder.	Müzik türleri
6. SINIF	B	15/01/2021	Onaltılık notalar. Onaltılık notaları sözcüklerle ve ritim kalıplarıyla anlayabilme	Makamlar ve çalgılar
	A	21/01/2021	Onaltılık notalar. Onaltılık notaları sözcüklerle ve ritim kalıplarıyla anlayabilme	Serbest şarkı etkinliği
7. SINIF	A	20/01/2021	İnsan sesi ve ses topluluklarını ayırt eder	Çalgı türleri
	B	21/01/2021	İnsan sesi ve ses topluluklarını ayırt eder.	Türk Beşleri

Tabloda 5.6.7. sınıflara ait kazanımlar gözlemlenen tarih sıralamasına göre verilmiştir.

Tablo 3.1'de açıklanan uyumsuzlukların oluşmasının en temel sebebi hedef ve kazanımların yüz yüze eğitim şartlarına göre önceden planlanmasını gösterebiliriz. Pandemi ile birlikte hayatımıza giren zorunlu uzaktan eğitim şartlarında bu hedef ve kazanımlar, ister istemez değişiklik göstermek zorunda kalmışlardır.

Ö3, yapılan çevrimiçi kişisel görüşmede, tüm müfredat konularını rahatlıkla yetiştirebildiğini, bu hususta sorun yaşamadığını ve tüm hedeflerini kazanıma çevirebildiğini ifade etmiştir.

3.4. Dördüncü Alt Probleme Dayalı Bulgular

Müzik öğretmenlerinin pandemi öncesinde ve sonrasında müzik derslerine ilişkin düşünceleri aşağıdaki gibidir:

Ö1, pandemi öncesinde ya da sonrasında, yürütülen müzik derslerine, branş öğretmenlerinin girmesinin önemine vurgu yapmıştır. Sınıf (ilkokul) öğretmenlerinin yetersiz kalmaları sebebiyle derslerin büyük çoğunluğunun verimsiz geçtiğini hatta müzik dersi yerine başka derslerin işlenmek zorunda kaldığını ifade etmiştir. Pandemi sürecinde, teknolojinin kullanımının da artması ile müzik dersine ait videolar izlettiğini bununla birlikte bazı şarkıları öğrencilerine öğretebildiğini dile getirmiştir.

Ö2, pandemi öncesinde derslerin sınıfta işlenmesinin daha avantajlı olduğunu söylemiştir. Birebir etkileşimin önemli olduğu müzik derslerinde öğrencilerle aynı ortamda olabilmenin müzik derslerine olumlu katkı sağladığını dile getirmiştir. Pandemi öncesinde oluşturduğu koro ve gitar kurslarının pandemi ile birlikte sıkıntılı bir sürece girdiğini sözlerine eklemiştir. Koronun bir çok konserinin iptal edilmek zorunda kaldığını üzülen Ö2, gitar kurslarına online olarak devam etse de istediği verimi alamadığını belirtmiştir. Pandemi öncesinde, müzik derslerinin hedeflerini çok rahat kazanıma dönüştürebilirken, pandemi sonrasında birçok hedefin değiştirilmek zorunda kaldığını söylemiştir.

Ö3, pandeminin çok öncesinde bazı derslerin hem online hem de yüz yüze işlenebileceği hibrit bir modelin varlığına dair düşüncesini belirtmiştir. Pandemi ile birlikte bu düşüncesini modelleme imkânı bulduğunu ifade etmiştir. Pandemi öncesinde, görev yaptığı okuldaki altyapı yetersizlikleri sebebiyle öğrencilerine aktaramadığı ya da aktarmakta zorluk çektiği birçok hedefin pandemi sonrasında kazanıma dönüşebildiğini sözlerine eklemiştir. Ö3, pandemi öncesinde oluşturmuş olduğu Home Studio (ev stüdyosu) sayesinde UE derslerini teknik anlamda hiç zorluk yaşamadan ve birçok meslektaşına göre daha kaliteli işleyebildiğini dile getirmiştir.

IV. BÖLÜM

TARTIŞMA

Gözlemlenen dersler incelendiğinde ders bağlantı sürelerinin EBA uzaktan eğitim sürelerinden farklı olduğu görülmüştür. Birçok öğrenci ve öğretmen belirtilen saatler dâhilinde EBA üzerinden ders başlatmak zorunda bırakılırken, araştırmaya konu olan bu okulda böylesi bir zorunluluğa rastlanılmamıştır. Derslerin başlangıç ve bitiş süreleri EBA saatlerinden farklılık gösterse de toplam ders saati süresi 30 dakika ile sabit kalmıştır.

Ülkemizde daha çok “Eğitim Bilişim Ağı(EBA)” adı altında yürütülen UE uygulamaları, ulusal televizyon kanalları üzerinden EBA TV aracılığıyla da desteklenmiştir. EBA üzerinden takibi yapılan derslere katılan öğrenci sayılarının oldukça yüksek olduğu söylene de gerçek biraz daha farklıdır. Zira öğrencilerin büyük çoğunluğu sanal olarak derslere katılmasına rağmen, reelde bilgisayar başında olmadığı durumlara sıklıkla rastlanılmıştır. Bu durumun temel sebeplerinden biri olarak, öğrencilerin UE sürecinde sınava tabi tutulmaması gösterilebilir. Bu sisteme göre öğrenciler, geçen yılki sınav puanları üzerinden değerlendirilecek, sadece beğenmedikleri sınav puanları için istekleri dâhilinde kısa bir sınava tabi tutulacaklardır. Sınav muafiyeti uygulamasının rehavetine kapılan öğrencilerin büyük çoğunluğu, zaten yoklamanın dahi önemsenmediği şartlarda UE derslerine girmemiş ya da giriyor gibi yapmışlardır.

Tablo 4.1. UE ile yapılan derslerde araştırmacı tarafından gözlemlenen derslerde kamera kullanım sıklığı

SINIF	AÇIK	KISMEN AÇIK	KISMEN KAPALI	KAPALI
5.SINIF	√			
6.SINIF			√	
7.SINIF		√		

Tabloda araştırmacının sınıf düzeylerine göre kamera kullanım sıklığı gözlemleri

Yukarıda yer alan Tablo 4.1’den de anlaşılacağı üzere kamera açma zorunluluğunun olmaması bu durumun bir diğere sebebi olarak da gösterilebilir. Böylelikle görüntüsü zaten olmayan öğrenciye ulaşılmak istendiğinde, uzak bağlantı cihazının mikrofonun olmadığı ya da arızalı olduğu bahanesi ile öğrencinin dersteki varlığı bir türlü kanıtlanamamıştır. Bunların haricinde öğrenciler tarafından kullanılan bazı hacker uygulamaları ile görüntülerini sabitleyerek kendilerini dersteymiş gibi göstermelerine de tanık olunmuştur. Ayrıca her bir öğrenci UE ile ilgili aynı şartlara sahip olmadığından derslerini ev ortamı dışındaki internet kafe vb. yerlerde yapmaya çalışmaları da eğitimin kalitesini olumsuz etkilemiştir. Özellikle veli denetiminden uzak öğrencilerin, çoğu zaman derse katılıyormuş gibi görünerek aslında bazı bilgisayar oyunları ile vakit geçirdiği görülmüştür. Bu durumu katılımcı Ö3, “katılım gösteren öğrencinin fiziki varlıklarını görsek de o esna da bilgisayarda başka bir şey ile ilgilenip ilgilenemediğini kontrol etme şansımız pek yoktu” şeklinde ifade etmiştir.

Ö2’ye ait gözlemi yapılan sınıflarda öğrencilere ait kameraların hepsi açık olmasa da çoğunluğunun derse aktif olarak katıldığı gözlemlenmiştir. Görüntüsü olmayan öğrenciler gerek mikrofon üzerinden sesleri ile gerekse UE programı içeriğindeki chat aracılığıyla yazışarak, dersteki aktif varlıklarını kanıtlamışlardır.

UE Uygulamalarını etkileyen unsurlardan bir diğere de derslerin yapıldığı fiziki ortam olmuştur. Zira içinde bulunulan UE ortamının, ısı, ışık ve ses koşulları bakımından uygun olduğu durumlarda dersin kalitesi artarken aksi hallerde bu kalite oldukça düşüşe geçmiştir. Dezavantajlı grupların sayıca fazla olduğu okulda görev yapan Ö1, öğrencilerin UE aldıkları odaların soğuk ya da gürültülü olmasının bu etkenlerin başında

geldiğini ifade etmiştir. Yine kalabalık ailelerin öğrencilerinde en sık görülen UE engeli, kardeş veya kardeşlerin ortamdaki varlıkları olmuştur. Ö1, UE dersleri esnasında diğer aile bireylerinin görüntülerinin ve seslerinin derslerin işlenmesine olan olumsuz etkilerini de sözlerine eklemiştir.

UE dersleri gözlemlenen Ö2, her ne kadar yeterli sayılabilecek sayıda materyallere sahip olan bir müzik odasında derslerini işlese de kendi çocuklarının zaman zaman kameraya yansıyan görüntüleri ile arka plandaki seslerinin, UE derslerine olumsuz olarak yansıdığı görülmüştür. Zira, UE şartlarında zaten kısıtlı olan ders süreleri öğrencilerin dağılan dikkatlerinin tekrar toparlanmasına ayrılmak zorunda kalınmıştır.

Gerek yaşanan aksaklıkları göstermesi gerekse uygulama farklılıklarını ortaya koyabilmek amacıyla ülkemizde yürütülmekte olan UE faaliyetlerinin diğer ülkelerdeki uygulanma biçimlerine kısaca değinmekte fayda vardır.

4.1. Covid 19 Pandemi Sürecinde Yurt Dışındaki Uzaktan Eğitim Uygulamaları

4.1.1. Fransa

Konular: Pandemi sebebiyle yüz yüze eğitimle verilemeyen ünite konularının, bir sonraki yıl okutulacak ders kitaplarının içeriğine ekleneceği kararı alınmıştır (education.gouv.fr, 2020).

Sınavlar: Öğrencilerin hiçbirinin sınava girmeyeceği, ilk dönem karne notlarının ikinci dönemde de geçerli olacağı, derslerden sınıfta kalmadan geçilebileceği ancak bir sonraki yıl aynı dersten sorumlu tutulacağı belirlenmiştir (education.gouv.fr, 2020).

Ödevler: Değerler eğitimine daha fazla önem verilmiş ve bu kapsamda ödev içerikleri değiştirilmiştir. Örneğin öğrencilerin “ anneanneni arayıp sohbet edeceksin ve aranızdaki diyalogu yazıp benimle paylaşacaksın.” gibi çalışmalara yer verilmiştir (Gouvernement.fr, 2020).

İletişim: Öğrenci-öğretmen iletişimi başta olmak üzere, uzaktan eğitim ile ders dinleme ve materyallere ulaşabilme ve aynı zamanda sınıf arkadaşları ile iletişim kurmada “Cned: Sınıfım evde” adlı ücretsiz bir platform üzerinden yapılandırılmıştır (cned.fr, 2020).

Ders süreleri: Ortalama 40-45 dakika olan ders süreleri pandemi sürecinde azaltılarak 30 dakikaya indirilmiştir (Gouvernement.fr, 2020).

Ülkemizde EBA dâhil hiçbir platform üzerinden öğrenciler birbirleriyle iletişim kuramamışlardır. Bu durum zaman zaman dersleri sonlandırırken öğrencilerin isteklerinde yansıma bulmuştur. Ders süresi dolmasına rağmen UE platformunun 10 dakikalık dinlenme ya da teneffüs arasında açık kalmasını isteyen öğrenciler bu süre zarfında arkadaşları ile konuşma fırsatı bulmuşlardır. Her öğretimde ya da her derste bu isteği karşılayamayan öğrencilerin duruma üzüldüğü de görülmüştür. Pandemi şartlarında okulun sosyalleştirme özelliğinden mahrum kalan öğrencilerin bu istekleri, ülkemizde yürütülen UE şartlarında göz ardı edilmiştir.

4.1.2. İngiltere

Pandeminin başlangıcında toplum bağışıklığı kazanılacağı düşüncesi ile okulların kapatılmasının “gereksiz” olduğuna karar verilmiştir. Fakat artan salgın vakaları karşısında alınan sıkıyönetim kararlarının ve karantina uygulamalarının etkisi ile eğitim-öğretim alanında acilen uzaktan eğitime geçilmesi kararı alınmıştır (gov.wales, 2020).

Sınavlar: Resmi ve özel tüm okulların eğitim kademelerindeki sınavlar iptal edilmiş, önceki notlarından hoşnut olmayıp değiştirmek isteyen öğrencilere “kısaltılmış sınav” uygulaması getirilmiştir (gov.wales, 2020).

İletişim: İngiltere’de bulunan okulların büyük çoğunluğu çevrimiçi dersler ve çalışma yaprakları ile uzaktan eğitim sürecini yürütmeye çalışmışlardır. Özel okullar video konferans yolu ile öğrencileri ile iletişim kurarken, devlet okulları bir ay boyunca eğitim-öğretim faaliyetlerine ara vermiştir. BBC televizyonunun müfredata uygun olarak ürettiği 14 haftalık ders içeriği, sonraki süreçte devlet okullarındaki öğrencilere sunulmuştur (gov.wales, 2020).

Dezavantajlı bölgelerdeki teknolojik imkân yoksunu öğrenciler için bilişim teknolojileri ile ilgili 100 milyon £ değerinde kaynak ayrıldığını ve bu kaynakla aynı zamanda okullara 200.000 dizüstü bilgisayarın haziran sonuna teslim edileceğini bildirmiştir (bbc.com, 2020).

4.1.3. Kore

Dersler “sıralı okul” sistemine göre işlenmektedir. Bu sisteme göre bir gün yüz yüze eğitim verilirken diğer gün uzaktan eğitim yolu ile çevrimiçi ders işlenmiştir. Sanat dersleri, beden eğitimi ve diğer uygulamalı dersler çevrimiçi derslere dâhil edilmemiştir. Bu sebeple ana müfredata bağlı dersler dışında kalan diğer dersler için uzaktan eğitim içerikleri üretilmesine ağırlık verilmiştir (Korean Education Centre, 2020).

Uzaktan eğitim esnasında yaşanabilecek sorunları en aza indirmek amacıyla, öğretmenler tarafından “Çevrimiçi Sınıf Görgü Kuralları” oluşturulmuştur. Bu kurallar şunlardır (Korean Education Centre, 2020):

- Öğrencinin ders materyallerini hazırlayarak ve giyimine özen göstererek derse katılmaları,
- Çevrimiçi cihazın 10 dakika kadar önceden hazırlanarak bağlantıya dair yaşanacak herhangi bir problemi ders öğretmenine ders öncesinde aktarması gerektiği,
- Bağlantı yapılacak odanın fiziki koşullarının önceden düzenlenmesi, kendisi ve ailesinin mahremiyetine dikkat etmesi, gürültüye sebep olabilecek her şeyi ortamdan uzaklaştırması ve ders esnasında oluşabilecek istenmeyen gürültülerde mikrofonunu kapatması,
- Öğretmen tarafından kullanılan ders içerik ve materyallerinin telif hakları gereği izinsiz kullanılmaması gerektiği,
- Sınıf ortamının ya da katılımcıların durumlarının kayda alınıp başkaları ile paylaşılmasının suç teşkil edeceği,
- Dersle ilgisi olmayan, başkalarını aşağılayıcı içerik ve yazıların paylaşılması gerektiği vurgulanmıştır.

Ülkemizde bu görgü kurallarının ihlal edildiği birçok durumla karşılaşıldığı gibi alınan önlemler sadece öğretmen bünyesinde kalarak yüzeysel uygulanmıştır. Bu çalışmada dersleri gözlemlenen Ö2’ye ait UE derslerinde, görgü kuralları ile ilgili sorunlara rastlanılmamıştır. Öğrenciler genel itibarı ile derslere hazırlıklı gelmişlerdir. Öğrencilerin kamera görüntülerinde kıyafetlerinin uygun olduğu gözlemlenmiştir. Dersler öğrenciler tarafından etik olarak ihlal edilmediği gibi her öğrenci kendilerine ait olan

odalardan derse katılım sağlamışlardır. Öğrencilere ders süresi boyunca diğer aile üyeleri tarafından gereken fiziki ders ortamı sağlanmış, böylelikle öğrenciler derse odaklanarak dersin sonunu getirebilmişlerdir. Aynı durum ile ilgili Ö1, öğrencilerin kendilerine ait bir odalarının bulunmaması ya da ısınma problemleri sebebiyle diğer aile bireyleri ile aynı ortamda yapılmak zorunda kalınan derslerde, öğrencilerin kılık kıyafetlerine pek önem göstermediklerini ifade etmiştir.

4.1.4. İtalya

Vaka sayıları ve ölüm oranlarının en yüksek olduğu Avrupa ülkesi olan İtalya’da, bu durumun önüne geçmek amacıyla 5 Mart 2020 tarihi itibarı ile tüm okul kademelerinde eğitim-öğretime ara verilmesi kararı alınmıştır. Başlangıçta 10 günlük olan bu kapama süresi, vaka sayılarındaki artışın hızla devam etmesi sebebiyle bir sonraki eğitim-öğretim yılına kadar uzatılmıştır (Governo Italiano, 2020).

Bu süre içerisinde İtalya eğitim bakanlığı tarafından uzaktan eğitimi destekleyici web portalları, elektronik ortamda öğrenmeyi destekleyecek ve ders içeriklerine ulaşabilecek dijital platformlar oluşturulmuştur. Ayrıca öğretmenlerin istedikleri zaman ücretsiz olarak ulaşabileceği uzaktan eğitime dair elektronik ders kaynakları sağlanmıştır (Governo Italiano, 2020).

4.1.5. ABD

Çocukların kaygı düzeyini arttıracak düşüncesi ile tüm sınavların kaldırıldığı duyurulmuştur. Ayrıca bu süre içerisinde öğrencilere olumsuz etkisi olabileceği düşünülen bazı bilgisayar oyunlarının erişimlerine kısıtlama getirilmiştir. Zeka seviyesi yüksek öğrencilerin, yüksek algılama kapasiteleri sebebiyle, pandeminin olumsuz koşullarından daha fazla etkilenebileceği düşüncesi ile daha nitelikli rehberlik çalışmalarına ağırlık verilmiştir. Öğrencilerin bireysel öğrenme hızlarında rahatlıkla gelişebilmelerini sağlayacak “yeterlik tabanlı çevrimiçi eğitim faaliyetleri” ne hız verilmiştir. Dezavantajlı bölgelerde yaşayan çocukların bu süreçte kesintisiz yararlanabilmeleri amacıyla “kırsal teknoloji projesi” hayata geçirilmiştir (U.S. Department of Education, 2020).

Aslında çevrimiçi uzaktan eğitim Amerika’da uzun yıllardır uygulanmakta olup oldukça güçlü bir temele oturtulmuştur. Öyle ki uzun yıllardan beri tüm dünyaya açık ücretli ve ücretsiz sertifika eğitim programları ile öğrenci kabul eden bir ülkedir (U.S. Department of Education, 2020).

4.1.6. Avustralya

Bütün kademelerde öğrencileri uzaktan eğitime adapte edebilmek amacıyla kullanım kolaylığına sahip eğitim platformlarına ağırlık verilmiştir. (Google Drive/ Microsoft Teams gibi.)(OECD, 2020). Ayrıca Zoom, Webex, Microsoft Times gibi programları kullanan öğretmenler, öğrencisi bulunmayan sınıflarda derslerini çevrimiçi anlatmışlardır (OECD, 2020).

4.1.7. Finlandiya

18 Mart 2020 tarihinde ara verilen örgün eğitim faaliyetlerine, tüm çocukların eğitim hakkı olduğu ve bunun engellenemeyeceği gerekçesi ile 14 Mayıs itibarı ile tekrar başlanması kararı alınmıştır. Okulların açılması ile birlikte uzaktan eğitim faaliyetlerine bir daha dönülmemek üzere son verildiği, özel haller dışında okula gelmeyen öğrencilere yönelik devamsızlık prosedürlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Bununla birlikte, salgının yayılım hızını kontrol edebilmek ve fiziksel teması en aza indirmek amacıyla derslik ve kafeterya gibi ortak alanlarda yapılan partiler ile yılsonu etkinlikleri kısıtlanmıştır (YLE NEWS, 2020).

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin sürdürülemeyeceği olağandışı durumlarda dahi eğitim hizmetlerinin sanal düzenlemelerle dijital platformlardan kesintisiz devam etmesi istenmiştir. Finlandiya Ulusal Eğitim Ajansı okullarda esnek öğrenme modeli ile ilgili çalışmalar yapmaktadır. Bu amaçla “Açık Eğitim Kaynakları Kütüphanesi(OER); Finna.fi – Fin arşivleri, kütüphaneleri ve müzeleri koleksiyonu ayrıca öğrencilerin kendi hızlarında bireysel öğrenmelerini destekleyen ve öğretmenlerin de katkılarıyla oluşturulan materyal bankaları bulunmaktadır” (OECD, 2020).

4.1.8. Singapur

En fazla covid-19 vakasına rastlanan Güneydoğu Asya ülkesidir. İlk vakanın 23 Ocak 2020’de görülmesinden sonra 8 Nisan 2020’de, özel eğitim okulları(SPED) dahil olmak

üzere tüm okul kademelerinde “Ev Tabanlı Öğrenme [Home Based Learning (HBL)] sistemi” ile uzaktan eğitim kararı alınmıştır. Bu uygulamaya ek olarak bazı video konferans uygulamaları da derslerde kullanılmıştır. Haziran ayından olması gereken yaz tatilleri Eğitim Bakanlığı(MOE)’nın kararı ile 5 Mayıs 2020 tarihine çekilmiştir. Öne çekilen tatil tarihi sebebiyle dersler 22 Haziran’da yeniden başlatılmıştır. Öğretmenler tarafından öğrencilere teknolojinin sorumlu kullanımı ile ilgili bilgilendirmeler yapılmıştır. Performans ve ödev kontrolleri ise Singapur Öğrenci Öğrenme Alanı (SLS) adı verilen sistem aracılığı ile gerçekleştirilmiştir (MOE, 2020).

4.1.9. Çin

Dünyada ilk covid-19 belirtisinin görüldüğü ülke olan Çin, virüsün salgına dönüşmesi ile birlikte okul öncesi dâhil olmak üzere tüm eğitim kademelerinde çevrimiçi öğrenme sürecine geçmiştir. Dezavantajlı bölgelerde yaşayan ve yeterli altyapı ve donanımına sahip olmayan öğrenciler için “Rain Classroom Öğretim Platformu” olarak bilinen sistemi devreye sokmuşlardır. 2016 yılında temelleri atılan ve ülkedeki en etkili ve gelişmiş uzaktan eğitim platformu olan bu sistem, aynı zamanda 19 milyona ulaşan üye sayısı ile dünyanın en yüksek ikinci öğretim platformudur. Milyonlarca öğrencinin aynı anda kesintisiz eğitim alabilmeleri amacıyla bulut sistemleri geliştirilmiş ve internet altyapı hizmetleri güçlendirilmiştir. Tüm bunlara rağmen öğrenciler başta evin fiziki ortamının öğrenmeye olumsuz etkilerinden dolayı sistemi beğenmediklerini ifade etmişlerdir (Lau, Yang, & Dasgupta, 2020).

4.1.10. Hollanda

Salgın sebebiyle tüm kademelerdeki okulların eğitimine ara veren Hollanda’da, maddi sıkıntıları nedeni ile uzaktan eğitime katılamayan çocukların sıkıntılarını gidermek amacıyla 2,5 milyon Euro civarından bir kaynak ayrıldığını duyurmuştur. Bu kapsamla dezavantajlı bölgelerde yaşayan öğrencilere 6.800 adet dizüstü bilgisayar dağıtılmıştır (bbc, 2020).

4.1.11. Belçika

18 Mart 2020 tarihi itibarı ile tam kapanma kararı alan Belçika’da Flaman Hükümeti, uzaktan eğitime katılan 12.500 öğrenciye dizüstü bilgisayar kampanyası başlatmıştır.

Devletin de 200.000 Euro ile katkı sunduğu kampaya birçok kurum da destek olmuştur. Eğitimde fırsat eşitliğine vurgu yapan işleri bakanının çağrısıyla bazı internet sağlayıcı şirketleri (Telenet, Proximus), dezavantajlı bölgelerdeki ailelerin çocuklarına ücretsiz internet erişimi sağlamışlardır (bbc, 2020).

4.2. Türkiye’deki Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Dünya genelindeki uzaktan eğitim uygulamalarına bakıldığında Türkiye, Çin’den sonra ulusal çapta milyonlarca öğrenciye ulaşabilen ikinci ülke olmuştur. Virüsle mücadele konusunda dünya çapında alınan önlemleri değerlendirmeye alan Türkiye, 16 Mart 2020’de uzaktan eğitim hazırlıklarına başlamıştır. 23 Mart 2020 itibarı ile tüm eğitim kademelerinde uzaktan eğitime başlama kararı almıştır. Bunun için üretilen ders içerikleri, EBA TV, EBA Canlı Ders ve EBA Akademik Destek uygulamaları ile öğrencilere aktarılmıştır. Başlangıçta hafta içi yapılan yayınlar sonrasında hafta sonlarında da yapılmaya başlanmıştır. Hafta sonu yapılan dersler, 8. Sınıf öğrencilerinde lise geçiş sınavları (LGS), 12. Sınıf öğrencilerinde ise üniversiteye (YKS) hazırlık olarak yayınlanmış ve yaz tatili boyunca devam etmiştir. Türkiye’deki tercih edilme oranlarında EBA 3,1 milyar ziyaretçi öğrenci sayısı ile onuncu internet sitesi olurken, dünya genelinde en fazla ziyaretçi öğrenci sayısına sahip üçüncü eğitim ağı olmuştur. 29 Haziran 2019 itibarı ile “EBA Yaz Kuşağı” adı altında, yabancı dil, okuma –yazma ve beceriye yönelik atölye çalışmaları ile ilgili eğitim ve öğretim faaliyetlerine başlanmıştır. 31 Ağustos’ta 2019 ise üç hafta boyunca yüz yüze sürecek olan uyum ve telafi eğitimlerine başlanmıştır. Yeni başlayacak olan eğitim-öğretim yılı içinde destekleme ve yetiştirme kurslarının (DYK) açılarak yıl boyunca devam etmesi kararı alınmıştır. Örgün eğitimin yanında eğitime yönelik EBA TV kanallarının da aktif olarak yayınlarına devam edeceği belirlenmiştir (meb.gov.tr, 2020).

Dezavantajlı gruplara verilen desteklere baktığımızda; İngiltere’de 200.000, Hollanda’da 6.800, Belçika’da 12.500 dizüstü bilgisayar ücretsiz olarak sahiplerine ulaştırılmıştır. Belçika’da Telenet, Proximus gibi internet sağlayıcıları da yine dezavantajlı bölgelerde ücretsiz internet erişimi sağlayarak sürece katkı sunmuşlardır (BBC, 2020).

Ülkemizdeki internet sağlayıcıları ise 8 GB ‘a kadar öğrencilere ücretsiz erişim sunsa da bu rakam ders bağlantıları için maalesef yetersiz kalmıştır. İlk etapta 500.000 tablet

dağıtılması kararı alınmasıyla birlikte bazı kurum ve kuruluşlar da bu kampanyaya desteklerini sunmuşlardır (MEB, 2020).

Tüm bunlara rağmen eline tablet ulaşmadığı için derslere katılamayan birçok öğrencinin varlığı bilinmektedir. Yine birden çok kardeşi aynı anda eğitim almak zorunda kalan ve yeterli teknolojik cihaza sahip olamayan öğrencilerin, bütün derslere katılamadığı gibi derslerin önem sırasına göre katılmayı tercih etmesi de karşılaşılan diğer problemlerdendir.

Bu araştırmada dersleri gözlemlenen Ö2 ile yapılan çevrimiçi görüşmede, öğrencilerin büyük çoğunluğunun teknolojik altyapılarının yeterli olduğu, teknolojik yoksunluk yaşayan birkaç öğrencinin ise okul bünyesinde alınan önlemlerle gerekli altyapıya kavuşturulduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bununla birlikte Ö1 ve Ö3 ise teknolojik altyapı imkânsızlıkları nedeniyle derse katılım oranlarının düştüğünü dile getirmişlerdir.

(Topalak, 2021, s. 291-308)'in, pandemi döneminde UE ile derslerini yürütmek zorunda kalan müzik öğretmenlerinin bakış açılarını ele aldığı çalışmasındaki öğretmen görüşlerinden bazıları şunlardır: Öğretmenlerden biri; dağıtılan tabletlerin yetersizliği sebebiyle öğrencilerin derslere giremediğini, dersleri çakışan kardeşlerin ise aralarında ders paylaşımı yapmak zorunda kaldıklarını dile getirmiştir. Doğuda görev yapan başka bir öğretmen ise evde bağlantı kurulabilen tek cihazın telefon olması sebebiyle elden ele dolaştığını ailelerdeki çok çocuk sayısının ve cihaz eksikliğinin ders bağlantılarını olumsuz etkilediğine dikkat çekerek çoğu zaman derslere girilemediğini ifade etmiştir. Yine bir başka öğretmen, evde bağlantı kurulabilecek tek cihazın telefon olduğunu, iş giderken kendisi ile birlikte telefonu da götürmek zorunda kalan velinin çocuklarının derse bu nedenle bağlanamadığını dile getirmiştir.

Bu sözler, ülkemizdeki UE uygulamalarında yaşanan aksaklıkları göstermesi açısından somut bir örnek teşkil etmektedir.

Pandemi sürecinde yürütülmeye çalışılan uzaktan eğitim faaliyetleri ile ilgili, çevrimiçi görüşme yoluyla fikirlerine başvuru Ö1, bu süreci şöyle değerlendirmiştir: Sürecin başında bizzat yaşadığı bağlantı sorunlarını gidermek için oldukça çaba harcadığını, bununla birlikte öğrencilerin de aynı problemlerle karşılaştığını dile getirmiştir. Derse katılan öğrenci sayılarının yetersizliğinin, müfredat konularının işlenebilmesine olan

etkilerine dikkat çeken öğretmen, yeterli altyapı imkânlarına sahip olamayan öğrencilerin daha fazla sıkıntı yaşadığını söylemiştir. Online derslere bağlanmak isteyen öğrencilerin bazılarının telefon, tablet ya da bilgisayarlarının olmayışı ya da internet bağlantılarının bulunmayışı bu durumun temel sebepleri arasında gösterilmiştir. Bu durumun derse katılmayan öğrencilerde müfredat konularının öğrenilmemesi sonucunu beraberinde getireceğini ifade etmiştir.

Görüldüğü üzere UE faaliyetlerinden başta dezavantajlı gruplar olmak üzere birçok öğrenci olumsuz etkilenmiştir. Eğitimde fırsat eşitliği ilkesine aykırı olan bu durum UE sürecinde ayrıca ele alınması ve derinliğine incelenmesi gereken konulardandır.

Ö1'e, müzik derslerini uzaktan eğitim yolu ile alan bir öğrenci olmuş olsaydınız ne düşünürdünüz diye sorduğumuzda; ikinci gün dersi bırakır giderdim cevabını vermiştir. Müzikal bilgileri edinebilmenin ve müzik aleti çalabilmenin ancak gerçek bir müzik öğretmenin fiziki varlığıyla mümkün olabildiğini bu duruma gerekçe olarak göstermiştir. Sadece uzaktan eğitimde değil yüz yüze eğitimde de sınıf öğretmenlerinin müzik derslerinde oldukça zorluk yaşadıklarını ve öğrencilere istedikleri faydayı sağlayamadıklarını ifade etmiştir. Bu konu ile ilgili bakanlığın sayfasında bulunan "bir milyon fikir" başlıklı kısma sanat derslerine branş öğretmenlerinin girmesi ile ilgili bir dilekte bulunduğunu ifade eden öğretmen, derslerdeki verimin ancak bu şekilde arttırılacağını düşünmektedir. Öğretmen lisesinden mezun olan ve şuan emekli olan bir arkadaşından alıntıladığı diyaloga göre o zamanlar sanat derslerine oldukça önem verildiğinin, en az bir enstrümanı iyi derecede çalmandan mezun olamadıklarının altını çizmiştir. Günümüzde ise sınıf öğretmenlerinin yetersizliği sebebi ile müzik derslerinde çoğu zaman başka ders konularının işlendiğine vurgu yapmıştır.

Eğitimin birinci kademesi olan ilkokullarda İngilizce ve din kültürü gibi derslere branş öğretmenleri girerken, resim, müzik gibi sanat derslerine sınıf öğretmenleri girmektedir. İlkokul 2. sınıftan itibaren, bazı dersler branş öğretmenlerine devredilirken, sanat derslerine hala sınıf öğretmenlerinin girmeye zorlanması, bu yaşlarda kazandırılması gereken temel müzik eğitiminin kalitesini olumsuz etkilemektedir.

Yine çevrimiçi görüşme yoluyla, bir lisede görev yapan Ö-3'e, pandemi sürecinde yürütülen müzik dersleri ile ilgili görüşlerini sorduk. Ö-3, diğer müzik öğretmenlerinden farklı olarak teknoloji ile iç içe olmasının, onun uzaktan eğitim sürecini çok daha verimli

geçirmesine neden olduğunu ifade etmiştir. Derslerinde müzik teknolojilerine ağırlık vermesi ve ses kayıt programlarından bazılarının kullanımını öğrencilerine aktarmaya çalışması, onu kendi meslektaşlarından ayrı kılan özelliklerden olmuştur.

Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerine, kendi ritim ve ezgi kalıplarını oluşturma konusunda projeler verdiğini ve çok keyifli anlar yaşadığını dile getiren Ö-3, edebiyata ilgisi olan öğrencilerine de kendi okudukları şiirlere fon müzik oluşturmayı öğrettiğini dile getirmiştir. Pandemi öncesinde evinde hobi amaçlı oluşturmuş olduğu, home stüdyo havasındaki çalışma ortamında kullandığı ses ve ışık teknolojileri sayesinde derslerinin ses ve görüntü kalitelerinin üst düzeyde olduğunu, bu durumun da öğrencilerin derslerden aldığı verimi en üst düzeye çıkardığını söylemiştir.

Ö-3, her ne kadar elindeki imkânların, UE sürecinden etkilenmesini en aza indirdiğini ifade etse de yaşadığı en büyük problemin bağlantı hızı ve kalitesine bağlı olarak öğrencileriyle aynı anda şarkı söyleyememesi, diğer bir ifade ile asenkronize sorunu olduğunu söylemiştir. Tüm bunların yanında, çalıştığı okulda yaşadığı teknolojik altyapı sorunları nedeniyle kazandırmakta zorluk yaşadığı hedeflerinin UE sürecinde ortadan kalktığını ve böylelikle müzik teknolojileri ve ses kayıt programlarına dair öğrencilerine kazandırmak istediği tüm hedefleri gerçekleştirebilmesinin avantajlarını yakaladığını da ifade etmiştir. Bununla birlikte öğrencilerine hemen hemen bütün hedefleri kazandırabildiğini de sözlerine eklemiştir.

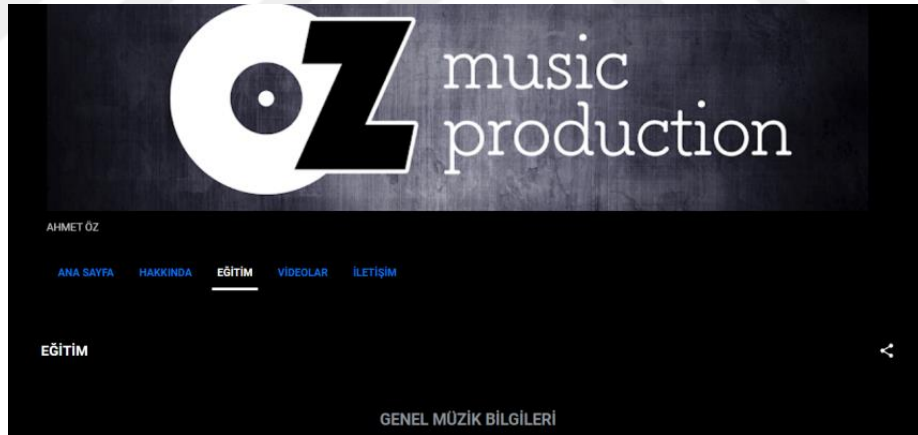
UE sürecinde kendisinin ve öğrencilerinin yaşadığı teknik aksaklıklara da değinen Ö-3, yaşadığı en büyük sorunun EBA alt yapısının çökmesi olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun taşınmalı eğitim ile köylerden gelmesi sebebiyle gerekli internet altyapısı ve cihaza sahip olamayan öğrencilerin, gireceği dersleri önem sırasına koyduklarını, bu durumun da müzik derslerine katılan öğrenci sayılarını etkilediğini söylemiştir. Ayrıca katılım gösteren öğrencinin fiziki varlıkları görülse bile o esnada bilgisayarda başka bir şey ile ilgilenip ilgilenemediğini kontrol etme şansının olmamasının UE'nin olumsuz yönlerinden biri olduğunu belirtmiştir.

UE sürecinde yürütülen müzik derslerinin kalitesini arttırmak amacıyla tavsiyelerde bulunan Ö3, müzik öğretmenlerinin müzik teknolojilerine olan hâkimiyetlerini arttırarak derslerini daha verimli hale getirebileceklerini ifade etmiştir. Kullanılabilecek ses kartı,

dinamik mikrofon ve ses kayıt programlarının bu verimi artırma konusunda büyük önem taşıdıklarının altını çizmiştir.

Ö3, tüm kazanımların içinde istiklal marşımızın öğretilmesi ile ilgili kazanıma büyük önem verdiğini ve bu hedefi çok zorlanarak da olsa kazanıma dönüştürebildiğini vurgulamıştır. Yaşanabilecek senkron problemlerine karşı öğrencilerle teker teker çalışma yaptığını, bunu yaparken de önce teorik bilgilerin verildiğini sonra pratiğe geçildiğini ifade etmiştir. Burada diğer kademelere göre lisede, ders saatlerinin 2 saat olmasının kendisine çok fayda sağladığını da sözlerine eklemiştir.

Müzik derslerinde, lise kademesinde, müfredat konularını içeren bir ders kitabının olmamasının kendisini farklı öğretim tekniklerine yönelttiğini belirten Ö3 bu konuyla ilgili açtığı blog sayfasından söz etmiştir (<https://ahmetozmusic.blogspot.com>). Burada konularını hedef kazanım sırasına göre tıpkı bir kitap edasıyla yerleştirdiğini hatta bazı resim ve videolarla da desteklediğini ifade etmiştir. Blog sayfasıyla ilgili görüntüler şu şekildedir:

Şekil 4.1. Oz music production ana menü

(<https://ahmetozmusic.blogspot.com>)

GENEL MÜZİK BİLGİLERİ

İSTİKLAL MARŞI

(NEFES ALMA YERLERİNE VE UZATILAN HECELERE UYARAK DOĞRU OKUMA)

Korkma sönmez bu şafaklarda
 Yüzen al sancaklar
 Sönmeden yurdumun üstünde
 → Tüten en son ocak **ay benim** milletim **ilini** ←
 Yıldızdır parlayacak o benimdir
 O benim milletimdir **ancaklar**

Çatma kurban olayım
 Çehreni ey nazlı hilal
 Kahraman ırkıma bir gül ne
 → Bu şiddet bu celal **sana olmaz** döküle **eseri** ←
 Kanlarımız sonra helal hakkıdır
Hakka tapan milletimin İstiklal

MÜZİK YAZISININ TEMEL ÖGELERİ

Dizel: Ezgilerin yazımı için birbirine paralel 5 çizgi ve 4 aralıktan oluşan şekle denir.

Anahtar Çeşitleri:

Notalar:

ÖLÇÜ ÇİZGİSİ - BİTİŞ ÇİZGİSİ

NOTA DEĞERLERİ VE VURUŞLARI

Nota Adı	Değeri	Vuruş Sayısı	Sus Değeri
	birlik	1	dört vuruş
	ikilik	1/2	iki vuruş
	dörtlük	1/4	bir vuruş
	sekizlik	1/8	yarım vuruş
	onaltılık	1/16	dörtte bir vuruş
	otuzikilik	1/32	sekizde bir vuruş

2/lük - 4/lük Nota Değerleri ile Çalışma

Şekil 4.2. Oz music production'dan alınan genel müzik bilgileri
 (<https://ahmetozmusic.blogspot.com>)

Senyo: Ezgi baştan çalınır söylenir. Senyo işaretinin ikincisinden birincisine dönlür. Son yazan yerde ezgi bitirilir.

DERE

Söz ve Müzik: Ziya Aydıntan

Orta §

1. Nin - ni ler - söy ler ken şu - se rin - de re - Son
2. Kiv - n lip - a kar ken şu - se rin - de re -

Yıl diz lar o nu din ler her - ge ce
Rüz gâ ra ne ler söy ler giz li ce

-TÜRKÜLER-

ESMERİM BİÇİM BİÇİM

Esmerim Biçim Biçim
Ölürem Esmer İçin
Älem Bana Düşmandır
Esmer Sevdğim İçin Loy

Hele Loy Loy Loy
Kibar Yürim Esmerim Loy
Hele Loy Loy Loy
Kibar Yürim Esmerim

Esmer Bugün Ağlamış
Ciğerimi Dağlamış
Kara Kaşın Üstüne
Siyah Puşu Bağlamış Loy

Hele Loy Loy Loy
Kibar Yürim Esmerim Loy
Hele Loy Loy Loy
Kibar Yürim Esmerim

Şekil 4.3. Oz music production'dan alınan türküler
(<https://ahmetozmusic.blogspot.com>)

Ö3'ün pandemi öncesinde henüz salgın bile yokken, yüz yüze eğitimin UE ile desteklendiği hibrit bir eğitim modelini düşünmesi de oldukça dikkate değerdir. Öğrencilerin zayıf olduklarını düşündükleri dersleri hafta sonları ya da okul saatleri dışında UE yoluyla almalarının, eğitimin kalitesini ve öğrencilerin başarı düzeylerini etkileyeceğinin altını çizmiştir. Bununla birlikte ülkemizde yüz yüze eğitime kısmen geçildiği ve branşlara göre günlere bölünen dönemlerde, kendiliğinden ortaya çıkan bir hibrit modelden söz etmek pekâlâ mümkündür. Bu sistemin günümüz koşullarına göre gözden geçirilerek ve geliştirilerek uygulamaya konulmasının etkileri tartışmaya açıktır.

Pandemi ile başlayan zorunlu UE sürecinden müzik dersi program hedefleri de olumsuz anlamda etkilenmiştir. MEB tarafından yüz yüze eğitim şartlarına göre hazırlanan hedef ve kazanımlar UE sürecinde yetersiz kalmış, birçok kazanım uygulanamamış ya da değiştirilmek zorunda kalarak yerlerini başka kazanımlara bırakmışlardır (Bknz. Tablo 2. gözlemlenen derslerin hedef ve kazanım ilişkisi s. 23).

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Birinci Alt Probleme Dayalı Sonuçlar

UE sürecine birçok öğretmenin ve öğrencinin hazırlıksız yakalanması sebebiyle dersler bir müddet kesintiye uğramıştır. Fırsat eşitsizliği sebebiyle derslere katılan öğrenci sayıları, ailelerin gelir durumlarına ve öğrenim gören kardeş sayılarına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. UE derslerine diğer aile üyeleri ile aynı ortamda girmek zorunda kalan öğrenciler, bu durumdan olumsuz etkilenmişlerdir. İlkokul kademesinde, müzik derslerinde gerek UE ile işlenen derslerde gerekse yüz yüze eğitimde branş öğretmenlerine ihtiyaç duyulduğu görülmüştür.

Aynı anda UE derslerine katılmak zorunda kalan aile bireylerinin, çoğu zaman bağlantı kalitesinde ve hızında düşüşler yaşaması derslerin kesintisiz ve kaliteli olarak işlenebilmesini olumsuz olarak etkilemiştir.

Öğretmenler, UE bağlantısı için genellikle EBA üzerinden Zoom bağlantı linkleri oluşturarak derslerini işlemişlerdir. Kurum içi ve sınıf içi iletişimlerde ise genellikle Whatsapp uygulaması tercih edilmiştir. Ö2'de olduğu gibi bazı okullar, farklı uygulamalar (eduwiser) ile öğrenci ödevlerini kontrol etme yolunu tercih etmişlerdir.

Lise kademesindeki UE ile yürütülen müzik derslerinde yaşanan en büyük problem, öğrenci katılımlarında olmuştur. Özellikle üniversite sınavına hazırlık aşamasında olan 12. sınıflarda öğrenci sayıları bir hayli düşüktür. Bununla birlikte müzik dersi saatinin diğer kademelerden farklı olarak 2 saat olması, müfredat konularının yetişmesine olumlu katkı sağlamıştır.

Başta İstiklal Marşı ve marşlarımız olmak üzere birçok hedef ve kazanım pandemi sürecinde uygulanamayıp yerlerini başka kazanımlara bırakmak zorunda kalmıştır. Senkron problemi ile kamera sorunları dışında ciddi bir teknolojik sorunla karşılaşmamıştır. Ders sürelerinin 30dk ile sınırlı kalması müfredat konularının gerektiği gibi işlenmesine olumsuz etki etmiştir.

Zaman zaman diğer aile bireylerinin kameraya yansıyan görüntüleri derslerin kısa süreli aksamasına sebep olmuştur. UE ile yürütülen müzik derslerindeki öğrenci katılımları, öğrencilerin yaşlarındaki artışla paralel olarak azalan yönde eğilim göstermiştir.

UE şartlarında yürütülmeye çalışılan müzik derslerinde, eğitimde fırsat eşitliğinin bozulması sebebiyle, öğrenciler derslerde aktif rol alamadığı gibi yaşanan teknik sorunlar, oluşturulması gereken estetik algıdan öğrencilerin uzaklaşmasına sebep olmuştur. UE ile önerilen ders süresinin öğrenci sayısına göre yetersiz kalması, teknolojik altyapı yetersizlikleri sebebiyle tüm öğrenciler eşit olarak derse katılamamıştır.

UE sürecinde öğretmenin öğrencilerine kazandırmayı planladığı hedefler ile dersin ana hedef ve kazanımları saptmaya uğramıştır. Bu uyumsuzluğun temelinde yüz yüze eğitime göre planlanan müzik dersinin hedef ve kazanımlarının, UE ile yapılan dersler ile olan uyumsuzluğu bulunmaktadır.

5.1.2. İkinci Alt Probleme Dayalı Sonuçlar

(TTK, 2018)'na göre ülkemizde yürütülmekte olan Müzik Dersi Öğretim Programı amaçlarının, pandemi şartlarında kısmen de olsa sekteye uğradığı söylenebilir. Buna göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun;

- Estetik yönlerinin geliştirilemediği,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlanamadığı,
- Yaratıcılık ve yeteneklerinin geliştirildiği,
- Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlere ait öğeleri zenginlik olarak algılamasının sağlandığı,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin geliştiği,

- UE şartlarında öğrencilerin derste aktif rol alma istekleri ile sınıf içi toplu etkinliklerin, öğrencilerin bireysel ve toplumsal ilişkilerine katkı sağladığı,
- Öğrencilerin, UE şartlarında, teknolojik açıdan gelişmesinde gözle görülür değişiklikler olduğu,
- Farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarının başarı ile gerçekleştirildiği,
- Müzik yoluyla sevgi paylaşım ve sorumluluk duygularının kazandırıldığı,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarının sağlandığı,
- Atatürk'ün müzik alanında yaptığı çalışmalardan sıklıkla söz edilerek, onun Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerinin kavratıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme Dayalı Sonuçlar

UE sürecinde dersleri gözlemlenen Ö2'nin, öğrencilerine kazandırmayı planladığı hedefler ile dersin ana hedef ve kazanımlarının saptamaya uğradığı görülmüştür. Bu uyumsuzluğun temelinde yüz yüze eğitime göre planlanan müzik dersinin hedef ve kazanımlarının, UE ile yapılan dersler ile olan uyumsuzluğu bulunmaktadır. Bu sebeple öğretmen uygulanabilirliği UE ile mümkün olabilen hedef ve kazanımlara yönelmiştir. Neredeyse bütün kademelerde ilk kazanımlardan olan İstiklal Marşı'nın öğretilmesi kazanımı UE ile verilememiştir. Yapılan kişisel görüşmede özellikle senkron problemleri nedeniyle marş öğretiminin UE verilebilmesinin zorluklarından bahseden Ö2 bu kazanım yerine başka kazanımları tercih etmek zorunda kalmıştır.

Pandemi öncesinde, ilkokulda müzik derslerine, branş öğretmenlerinin girmesinin öneminden bahseden Ö1, pandemi sürecinde de bu problemi yaşamaya devam etmiştir. Ö1, UE sürecinde yürütülen müzik derslerinin hedeflerinden bazılarını, teknolojinin desteği ile kazanıma dönüştürdüğünü ifade etmiştir. Bununla birlikte, müzik dersine ait bilgisinin yetersiz olduğunu düşündüğü durumlarda çoğunlukla başka derslere ait konular işlemek zorunda kaldığını da dile getirmiştir. Tüm bunların yanında, UE derslerine katılamayan öğrencilerin varlığının da hedeflerin kazanıma dönüştürülmesine olumsuz etki ettiğine dikkat çekmiştir.

Ö3, UE sürecinde müzik derslerine ait müfredat konularının işlenmesi konusunda hiçbir sorun yaşamamıştır. Kazanıma çeviremediği hiçbir hedefinin olmadığını dile getirmiştir. Ö2'nin marş öğretimi konusunda yaşadığı sorunların aksine Ö3, marşların öğretimi konusunda herhangi bir problem yaşamamıştır. Senkron sorunlarının önüne geçebilmek amacıyla öğrencileri teker teker çalıştırarak bunu başarmıştır. Çünkü ders saatlerinin 2 saat olması, müzik derslerinin seçmeli olması sebebiyle öğrenci sayılarının az olması bu başarıya katkı sağlamıştır. Ö3, Ö1'in öğrenci katılımı konusunda yaşadığı problemlerle benzer sorunlar yaşamıştır. Bu durum da hedeflerin tüm öğrencilerde kazanıma dönüştürülmesi noktasında sorunlar olduğunu göstermektedir.

5.1.4. Dördüncü Alt Probleme Dayalı Sonuçlar

Müzik öğretiminde, ilkokul kademesinde, pandemi öncesinde yaşanan sorunlar, pandemi sonrasında da devam etmiştir. Bu kademedeki müzik derslerine girebilecek branş öğretmenlerine ihtiyaç vardır.

Teknolojik altyapının yetersiz olduğu okullarda görev yapmaları sebebiyle teknoloji destekli içeriklere ulaşamayan öğretmenler, pandemi ile birlikte bunu başarabilmişlerdir. Böylelikle teknolojik desteğe bağlı olduğu için gerçekleştirilemeyen birçok hedef, pandemi sonrasında kazanıma dönüştürülebilmiştir.

Birebir etkileşimin önemli olduğu müzik derslerinde öğrencilerle aynı ortamda olabilmenin derslere olumlu katkı sağladığı görülürken, bu durum pandemi ile birlikte daha olumsuz bir rol almıştır.

Pandemi öncesinde öğretmenler, müzik derslerinin hedeflerini çok rahat kazanıma dönüştürebilirken, pandemi sonrasında bu hedeflerden bazılarını değiştirmek zorunda kalmışlardır.

5.2. Öneriler

Pandemi ile birlikte zorunlu olarak geçilen UE sürecinde yürütülmeye çalışılan müzik derslerine birçok öğretmen hazırlıksız yakalanmıştır. Bu durum, kısıtlı imkânlarla müzik dersini uzaktan yapmaya çalışan müzik öğretmenlerinin, süreçten istediği kalitede verim sağlayamaması sonucunu da beraberinde getirmiştir. Fırsat eşitsizliği sebebiyle UE sürecine katılamayan öğrenciler de bu durumdan olumsuz olarak etkilenmişlerdir. Bu

sorunların önüne geçmek amacıyla müzik öğretmenlerinin ve öğrencilerin müzik teknolojilerine dair bilgilerinin ve imkânlarının arttırılması ile gerek online gerekse yüz yüze eğitimin kalitesinde artış sağlanabileceği aşıkardır.

Bu araştırmaya konu olan ve farklı kademelerde görev yapan öğretmenlerin içinde buldukları şartlar göz önüne alındığında, farklı tür ve özellikteki okullarda yapılacak incelemeler ile araştırmanın kapsamının genişletilmesi, ulaşılan sonuçların daha objektif ve güvenilir olmasına katkı sağlayacaktır.

UE sürecine birçok öğretmenin ve öğrencinin hazırlıksız yakalanması, teknolojik olarak birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Teknolojik anlamda yetersiz kalınan noktalarda öğretmenlerin ve öğrencilerin teknik destek alabilecekleri bir departmanın varlığı bu soruna çözüm sunabilir.

UE sürecine, tüm öğrencilerin eşit şartlarda dâhil olamaması “eğitimde fırsat eşitliği” ilkesine ters düşen bir durumdur. Bu durumu önlemek amacıyla MEB tarafından alınan önlemler maalesef ki yetersiz kalmıştır. Bunun önüne geçmek amacıyla ihtiyacı olan ailelere dağıtılması planlanan UE bağlantı cihazlarının sayılarının arttırılması, kota sınırlamalarının kaldırılarak bağlantı kalitelerinin en üst seviyeye çıkarılması önerilmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin UE alabilecekleri merkezler oluşturularak, sayılarının arttırılması ve bilhassa dezavantajlı grupların yoğun olarak bulunduğu bölgelerde hizmete sunulması öneri olarak sunulabilir.

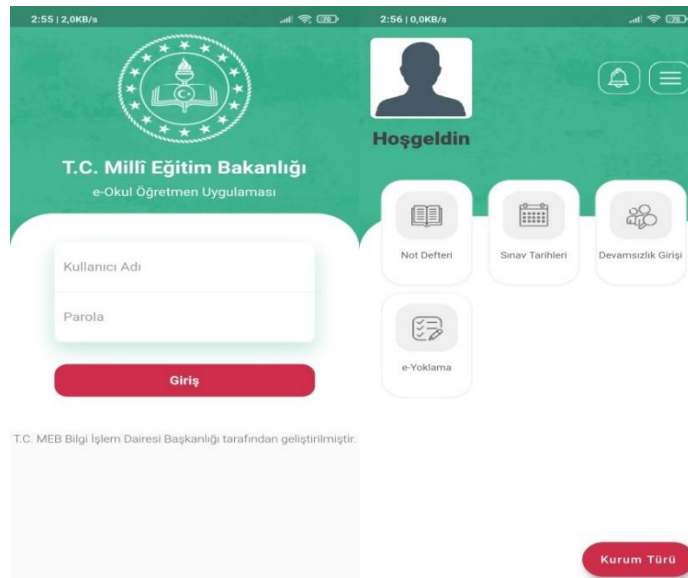
UE şartlarında daha da kısıtlanarak 30 dk. İle sınırlanan ders süreleri, derslerden alınan verimin daha da düşmesine ve hedef kazanımların zamanında işlenememesine sebep olmuştur.

(Topalak, 2021, s. 291-308)’ın, pandemi döneminde online eğitim ile yürütülen müzik derslerindeki öğretmen görüşlerine yer verdiği çalışmasında katılımcıların ders saatleri hakkındaki görüşleri şu şekildedir: Ders sürelerinin yetersizliğine dikkat çeken öğretmenlerden biri, 30 dakikalık ders sürelerinin 6-7 dakikasının öğrenci kabulü ve bağlantı sorunlarına gittiğini, elde kalan 20 dakikalık sürede kendilerinden 40 dakikalık ders süresinde yapılması gereken programı tamamlanması istendiğini ama bu zamanın yetersiz olduğunu dile getirmiştir. Başka bir öğretmen ise 40 dakikalık derse göre planlanan programın 30 dakikaya uyarlandığı, 10 dakikasının da öğrencilerin derse

girişinin beklenmesi ile geçtiği UE ortamında 20 dakikada ders işleyebilmenin zorluğundan söz etmiştir.

Bu durumun önüne geçebilmek için, ders sürelerinin yüz yüze eğitimde olduğu gibi 40dk'ya çıkarılması, hatta oluşabilecek bağlantı problemlerini önlemek amacı ile ders öncesinde öğretmen ve öğrencilere tanınacak 2-3 dakikalık bir ek süre önerilmektedir.

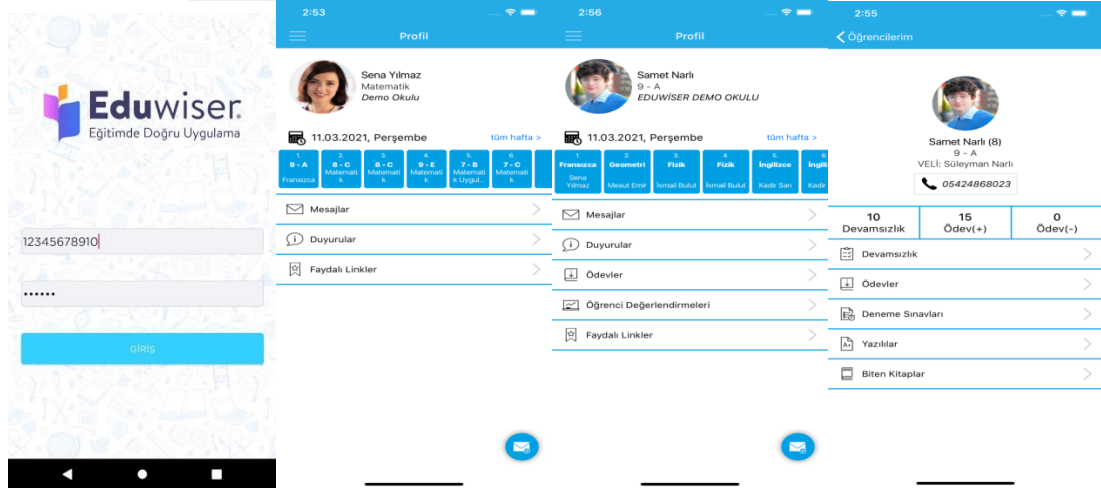
Değişkenlik gösteren katılımcı sayısı UE ile yapılan derslerde ilk göze çarpan sorunlardan olmuştur. Bu durum, dezavantajlı öğrenci gruplarının gerekli altyapı hizmetlerine sahip olmaması, internet kota problemi, aile denetimsizliği, derslerin önem sırasına göre katılım tercihi yapılması vb. bazı sebeplere bağlanabilir. "Eğitimde fırsat eşitliği" ilkesi gereği tüm öğrencilere gerekli alt yapı hizmetlerinin ulaştırılarak, derse katılabilecekleri ortamın sağlanması burada oldukça önem arz etmektedir. Öğrencilerin ders içindeki takiplerinin rahatlıkla yapılabilmesi açısından ise kamera açma zorunluluğunun getirilmesi de katılımcı sayısını arttıracaktır. Ayrıca yapılacak olan elektronik yoklamalar vasıtasıyla derslere devam zorunluluğu getirilebilir. Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, işleri kolay kılmak, öğrenci ve öğretmenlerin günlük mesaisini daha hızlı ve kolay şekilde yürütmelerini sağlamak amacıyla E- Okul Öğretmen uygulamasının kullanımına başladıklarını söyledi. Bu uygulama ile davranış notları, ders notları ve sınav tarihleri yanında e- yoklama adı altına öğrenci devamsızlıklarının da işlenebileceğinin müjdesini ver (Hürriyet, 2020) di.

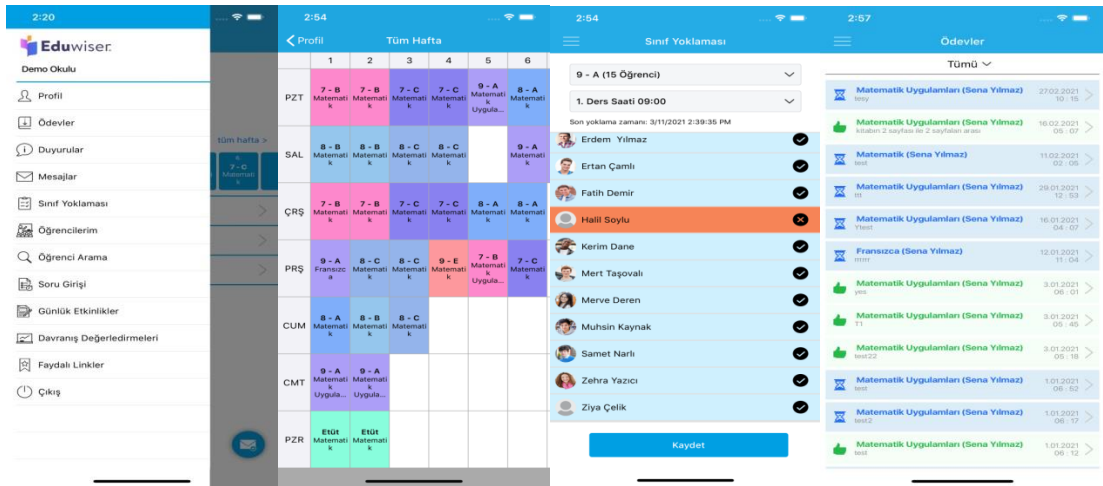
Şekil 5.1. E- Okul Öğretmen uygulaması ve E-Yoklama örneği
(<https://programdeha.com>, 2020)

Dünyanın birçok ülkesinde sınav ve not verme uygulamaları kaldırılmış ancak yerine hiçbir uygulama gelmemiştir. Özellikle sanat derslerinde, UE ile uygulanabilirliği olan bazı performans puanlarının getirilmesi de yine derse giren öğrenci sayılarında artışa sebep olacaktır.

Kısıtlı ders süreleri sebebiyle öğrenci ödevleri çoğu zaman göz ardı edilmiştir. UE sürecinde müzik dersleri gözlemlenen Ö2'nin görev yaptığı okulca alınan karar doğrultusunda Eduwiser adlı program kullanılmıştır. Bu program ile öğrenci ödevleri, ders saatlerinden bağımsız olarak takip edilebildiği gibi öğrenci-öğretmen iletişimleri de yine bu uygulama ile kurulabilmiştir. Bu ve benzeri uygulamaların MEB'in onayına sunulduktan sonra kullanımlarının artırılması bu noktada öneri olarak sunulabilir. (Eduwiser) programına dair ekran görüntüleri aşağıda verilmiştir.

Şekil 5.2. Giriş sayfası, öğretmen öğrenci ve veli profili örneği
(<https://edu.com.tr/eduwiser-mobil>, 2016)

Şekil 5.3. Öğretmen menü, ders programı, yoklama ve ödevler
(<https://edu.com.tr/eduwiser-mobil>, 2016)

Müzik öğretmenlerinin, müzik teknolojilerine olan hâkimiyetlerinin ve imkânlarının artırılmasının UE sürecine olumlu katkıları kaçınılmazdır. MEB tarafından, müzik öğretmenlerine yönelik açılacak kurslar vasıtasıyla, çevrimiçi ya da yüz yüze yapılacak olan müzik derslerinin içerik ve kalitelerinin artırılabilirliği düşünülmektedir.

Kalıplaşmış düşüncelerden uzak ve ufku geniş öğretmenlerimizin sayılarını artırmak amacıyla, hizmet içi eğitim olanakları artırılabilirliği gibi yüksek lisans, doktora benzeri akademik kariyerlerin önünü açmak da yerinde bir karar olarak alınabilir. 3 Şubat 2022 tarihinde yasalaşan “Öğretmenlik Meslek Kanunu” ile öğretmenlere “uzman öğretmen” ve “başöğretmen” unvanlarının getirilmesi bu konuda atılan önemli adımlardan biridir. Bu yasa ile yüksek lisans öğrenimini tamamlayanlar “uzman öğretmen”, doktora eğitimini tamamlayanlar ise “başöğretmen” unvanlarını almaya hak kazanırken, diğer adaylar için merkezi sınav şartı getirilmiştir (MEB, 2022).

Bu ve benzeri projelerinin sayısının artırılarak, öğretmenlerin mesleki gelişimine yapılacak katkının artırılması, eğitimin sisteminden alınacak verimin ileriye taşınmasına katkı sağlayacaktır.

Yüz yüze eğitime göre planlanan müzik dersinin hedef ve kazanımlarının, UE ile yapılan dersler ile olan uyumsuzluğu bu süreçte karşımıza çıkan en önemli aksaklıklardan biri olmuştur. Bu uyumsuzluğu gidermek amacıyla hedef ve kazanımların UE şartlarına adapte edilerek yeniden hazırlanması faydalı olacaktır. Böylelikle yüz yüze eğitimin hedef ve

kazanımlarını UE ile uygulamakta zorlanan öğretmenlere kolaylık sağlanacağı gibi derslerden elde edilen verim de artırılmış olacaktır.

Bununla birlikte, kazandırılmak istenen hedef ve davranışların tespitinde öğrencilerin istek ve görüşlerinin de yer alması bu süreci daha verimli kılabilir. Sadece öğretmen odağında oluşturulacak hedef ve kazanımların tek yönlü bir bilgi akışı sağlayacağını ve bu durumun da derslerden alınacak verimi olumsuz etkileyebileceğini düşündüğümüzde, öğrencilerin fikirlerinin sürece dâhil edilmesi faydalı olacaktır. Öğretilecek şarkılar ya da etkinlikler gibi konularla ilgili öğrenci görüşlerini içeren mini bir anketin uygulanması çözüm önerisi olarak sunulabilir. Böylelikle bu önerileri sunan öğrenciler, dersin hedef ve kazanımının kendilerinden bir parça olduğunu düşünerek daha çok benimseyecek ve öğrenmek için heyecan duyacaklardır. Bu istek ve heyecan aynı zamanda derse katılan öğrenci sayısında da artışa sebep olacaktır.

KAYNAKÇA

- https://edu.com.tr/eduwiser-mobil.* (2016, Mart 24). Mart 03, 2022 tarihinde Euwiser Mobil Web Sitesi: <https://edu.com.tr/eduwiser-mobil> adresinden alındı
- bbc.com.* (2020, 03 13). Kasım 15, 2020 tarihinde Coronavirus: More universities halt teaching and exams: <https://www.bbc.com/news/education-51880355> adresinden alındı
- bbc.news.* (2020, 04 02). 06 18, 2020 tarihinde [www.bbc.com: https://www.bbc.com/turkce/live/haberler-dunya-52131709/page/2](https://www.bbc.com/turkce/live/haberler-dunya-52131709/page/2) adresinden alındı
- cned.fr.* (2020). Kasım 15, 2020 tarihinde [cned.fr: https://www.cned.fr/](https://www.cned.fr/) adresinden alındı
- education.gouv.fr.* (2020). Kasım 15, 2020 tarihinde [education.gouv.fr: https://www.education.gouv.fr/](https://www.education.gouv.fr/) adresinden alındı
- Gouvernement.fr.* (2020). Kasım 15, 2020 tarihinde [gouvernement.fr: https://www.gouvernement.fr/le-ministere-de-l-education-nationale](https://www.gouvernement.fr/le-ministere-de-l-education-nationale) adresinden alındı
- gov.wales.* (2020, 04 28). 11 15, 2020 tarihinde Written Statement: COVID-19 Recovery Phase Planning: operation of schools: <https://gov.wales/written-statement-covid-19-recovery-phase-planning-operation-schools> adresinden alındı
- Governo Italiano.* (2020, 06 1). 06 10, 2020 tarihinde Ministero dell'Università e della Ricerca Ministero dell'Istruzione: <https://www.miur.gov.it/web/guest/home> adresinden alındı
- https://programdeha.com.* (2020, Nisan 12). Ocak 14, 2022 tarihinde Deha program web sitesi: <https://programdeha.com/haber-detay-meb-den-yeni-e-okul-ogretmen-uygulamasi> adresinden alındı
- hürriyet.com.tr.* (2020, Aralık 03). Ocak 15, 2021 tarihinde [www.hürriyet.com.tr: https://www.hurriyet.com.tr/egitim/egitimde-yeni-teknolojiler-meb-ajanda-ve-e-okul-hayata-gecti-41678926](https://www.hurriyet.com.tr/egitim/egitimde-yeni-teknolojiler-meb-ajanda-ve-e-okul-hayata-gecti-41678926) adresinden alındı
- Korean Education Centre.* (2020, Kasım 1). Kasım 15, 2020 tarihinde Korean Education Centre: <http://www.koreaneducentreinuk.org> adresinden alındı
- meb.gov.tr.* (2020, 06 19). 06 22, 2020 tarihinde [www.meb.gov.tr: https://www.meb.gov.tr/turkiye-uzaktan-egitim-istatistikleriyle-dijital-dunyanin-listelerini-zorladi/haber/21158/tr](https://www.meb.gov.tr/turkiye-uzaktan-egitim-istatistikleriyle-dijital-dunyanin-listelerini-zorladi/haber/21158/tr) adresinden alındı

- MOE.* (2020, 05 10). 06 15, 2020 tarihinde Ministry Of Education Singapore: <https://www.moe.gov.sg/faqs-covid-19-infection> adresinden alındı
- OECD.* (2020, 06 8). 06 16, 2020 tarihinde <https://www.oecd.org/>: <https://www.oecd.org/> adresinden alındı
- U.S. Department of Education.* (2020, 05 20). 05 27, 2020 tarihinde U.S. Department of Education: <https://www.ed.gov/news/press-releases/secretary-devos-challenges-educators-rethink-education-options-rural-high-school-students-amid-coronavirus-pandemic> adresinden alındı
- UNICEF.* (2020, Nisan 20). Eylül 15, 2020 tarihinde UNICEF and Microsoft launch global learning platform to help address: <https://www.unicef.org/press-releases/unicef-and-microsoft-launch-global-learning-platform-help-address-covid-19-education> adresinden alındı
- YLE NEWS.* (2020, 04 29). 07 20, 2020 tarihinde YLE NEWS: https://yle.fi/uutiset/osasto/news/govt_finnish_schools_to_gradually_reopen_on_may_14/11329714 adresinden alındı
- UNESCO.* (2020a). Eylül 15, 2020 tarihinde School closures caused by Coronavirus (Covid-19): <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> adresinden alındı
- MEB.* (2022, Şubat 14). Mart 03, 2022 tarihinde MEB web sitesi: <https://www.meb.gov.tr/ogretmenlik-meslek-kanunu-resm-gazetede-yayimlandi/haber/25246/tr> adresinden alındı
- Akyürek, M. İ. (2020). Uzaktan eğitim: Bir alanyazın taraması. *Medeniyet eğitim araştırmaları dergisi*, 1-9.
- Arı, M. (2009). *İnternet tabanlı uzaktan eğitim teknolojilerinde wimax esnekliği*. 9 15, 2020 tarihinde emo.org : http://www.emo.org.tr/ekler/f9b5ec26abebe62_ek.pdf adresinden alındı
- Bowman, W. (2002). Educating musically. *The new handbook of research on music teaching and learning* (s. 63-84). içinde
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.
- Bozkurt, S. S., Zahal, O., & Uyan, Z. T. (2015, Ekim 25). Ortaokul öğrencilerinin duygu durumlarına göre dinledikleri müzik türlerinin incelenmesi. *The journal of academic social science studies*(39), 541-567.

- Çaytemel, S. (2017, Haziran). Gençlerin yaratıcılığında müzik öğreniminin etkileri. *Gençlerin yaratıcılığında müzik öğreniminin etkileri yüksek lisans tezi*. İstanbul: T.C. Haliç üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü türk musikisi anasanat dalı.
- Çuhadar, C. (2015). Atatürk'ün müzik devrimi. *Çukurova üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi*, 24(2), 19-30.
- Erdoğdu, M. Y. (2006). Yaratıcılık ile öğretmen davranışları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Elektronik sosyal bilimler dergisi*, 5(17), 95.
- Fourie, I. (2001). The use of cai for distance teaching in the formulation of search strategies. *Library trends*.
- Göktaş, Y., Yıldırım, Z., & Yıldırım, S. (2008). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim fakültelerindeki durumu: Dekanların görüşleri. *Eğitim ve bilim*, 33(49).
- Güven, B. (2020, Ağustos). Ortaokul müzik öğretim programlarında müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı kazanımlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Ortaokul müzik öğretim programlarında müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı kazanımlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi yüksek lisans tezi*. Afyonkarahisar: T.C.Afyon kocatepe üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü müzik anasanat dalı.
- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem akademi.
- Karataş, A., & Karataş, y. (2021, Mayıs 11). Ortaokul müzik dersi uygulamalarındaki okul şarkıları öğretiminde bilgisayar teknolojileri kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Karaemas journal of educational sciences*, 35-46.
- Kılıç, T. (2009). *Müziğin kişisel, toplumsal, ulusal ve uluslararası işlevlerinin müzik eğitimine etkileri*. Ekim 9, 2021 tarihinde ayk.gov.tr: <https://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/KILI%c3%87-Tuba-M%c3%9cZ%c4%b0%c4%9e%c4%b0N-K%c4%b0%c5%9e%c4%b0SEL-TOPLUMSAL-ULUSAL-VE-ULUSLARARASI-%c4%b0%c5%9eLEVLER%c4%b0N%c4%b0N-M%c3%9cZ%c4%b0K-E%c4%9e%c4%b0T%c4%b0M%c4%b0NE-ETK%c4%b0LER%c4%b0.pdf> adresinden alındı
- Lau, J., Yang, B., & Dasgupta, R. (2020, 05 17). *timeshighereducation.com*. 06 20, 2020 tarihinde Will the coronavirus make online education go viral?: <https://www.timeshighereducation.com/features/will-coronavirus-make-onlineeducation-go-viral> adresinden alındı

- Levendoğlu, O. (2004). Teknoloji destekli çağdaş müzik eğitimi. *1924-2004 Musiki muallim mektebinden günümüze müzik öğretmeni yetiştirme sempozyumu bildirisi*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Maarouf, M. D., Belghazi, T., & Maarouf, E. F. (2020). COVID – 19: A Critical Ontology of the present. *Educational Philosophy and Theory*, 1-19.
- MEB. (2018). *Müzik dersi öğretim programı*. Eylül 15, 2020 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı Resmi Web Sitesi: <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018129173048695-1-8%20M%C3%BCzik%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%2020180123.pdf> adresinden alındı
- Odabaş, H. (2003). İnternet Tabanlı uzaktan eğitim ve bilgi ve belge yönetimi bölümleri. *Türk kütüphaneciliği*, 22-36.
- Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve türkiye’de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası eğitim bilimleri dergisi*.
- Özdemir, Ç., Cakiroğlu, M., Bayılmış, C., & Ekiz, H. (2004, Temmuz). Teknolojik gelisme için eğitimin önemi ve internet destekli öğretimin eğitimdeki yeri. *TOJET: The Turkish online journal of educational technology*, 3(3), 144-147.
- Ruksasuk, N. (1999). Library and information science distance education in thailand in the next decade. *65th IFLA Council and general conference*. Bangkok, Thailand.
- Sakarya, G., & Zahal, O. (2020). Covid-19 Pandemi sürecinde uzaktan keman eğitime ilişkin öğrenci görüşleri. *Turkish Studies*, 795-817.
- Sherbon, J. W., & Kish, D. L. (2005). Distance learning and the music teacher. *Müzik eğitimcileri dergisi*, 36-41.
- Sözen, N. (2020). COVID 19 sürecinde uzaktan eğitim uygulamaları üzerine bir inceleme. *Avrasya sosyal ve ekonomi araştırmaları dergisi (ASEAD)*, 7(12), 302-319.
- Swartz, L., & Nilsson, N. (2005). The “Mozart effect”: Does Mozart make you smarter.01.07.2021 tarihinde <http://xenon.stanford.edu/~lswartz/mozarteffect.pdf> adresinden alındı.
- Şen, Ü. S. (2015). *Müzik estetiği üzerine* (s. 6). içinde Ankara: Pegem Akademi.
- Tecimer, B. (2006). İnternet Ve Yaşam Boyu Müzik Eğitimi. *MÜZED*(15), 8-9.

- Tiedt, P. L., & Tiedt, I. (1995). Multicultural teaching: A handbook of activities, information, and resources. Allyn and Bacon. *Multicultural Teaching* (s. 10). içinde Boston.
- Toksoy, A. C. (2014, Ocak-Şubat). Çok kültürlü müzik eğitimi. *Akademik bakış dergisi*(40), 1-28.
- Topalak, Ş. (2021). Müzik öğretmenlerinin bakış açısından pandemi döneminde online eğitim. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(17), 291-308.
- TTK. (2018). *T.C. MEB öğretim programlarını izleme ve >değerlendirme sistemi*. 09 16, 2021 tarihinde T.C. MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı: <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357> adresinden alındı
- Uluğbay, S. (2013, Eylül). Müzik eğitiminin çocuk zekâsına olan etkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21, 1025-1034.
- UNESCO *Uzaktan eğitim çözümleri*. Eylül 15, 2021 tarihinde UNESCO: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/solutions> adresinden alındı
- Wolfe, E. W., & Linden, K. (1991). Musical creativity. *Investigation of the relationship between intrinsic motivation and musical creativity (ERIC Document Reproduction Service No. ED351370)*, 4.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

EK-1

ÇEVİRİMİÇİ KİŞİSEL GÖRÜŞME ÖRNEĞİ

ÖĞRETMEN-2 (ORTAOKUL)

Tarih: 08.02.2021

Saat: 12.00-13.30

1. (süre 00.11) Mesleğinizde kaç yıllık bir süreyi geride bıraktınız?

Mesleğime 12 Eylül 1996 yılında başladım ve 25. yılımı çalışıyorum. 6 yıl kadar Gaziantep'te çalıştıktan sonra Uşak'a geldim. 19 yıldır Uşak'tayım.

2. (süre 00.51) Size göre iyi olarak nitelendirebilecek bir ders nasıl olmalıdır?

Öncelikle ben her zaman şunu savunmuşumdur: Bir öğretmen derse mutlaka hazırlıklı girmelidir. Ne anlatacağını ve derste ne vereceğini mutlaka bir plan çerçevesinde vermesi gerekiyor. Göreve ilk başladığımız yıllarda daha güzeldi. Elimizle yazdığımız yıllık planlar vardı “çarşaf” dediğimiz ve oldukça büyük olan. Onları masaya yayıp Eylül ayının birinci haftasından itibaren başlardık yazmaya. Örneğin ilk konu olarak “istiklal marşı” ile ilgili neler verebiliriz ne anlatılabilir öğrencilere diye. O şekilde yazdığımız için, bütün bir yılı aklımızda tutabiliyorduk. Şimdi artık teknoloji çok ilerlediği için planlar ve dersle ilgili her şey internetten çok rahat bir şekilde bulunabiliyor. Çoğu zaman, elinin altında rahatça ulaşabilmesine rağmen, onları okumadan plansız ve programsız bir şekilde derse giren meslektaşlarım bile var maalesef. Plan ve program çok çok önemli o yüzden.

(süre 01.58) Hocam burada bir parantez açmak istiyorum izninizle. Yirmi beş yılını geride bırakmış tecrübeli bir öğretmen olarak hala plan yapıyor musunuz yoksa zaten kafanızda oturmuş bir plan var mı?

Bu konuda çok titiz bir öğretmenim. Konularımı mutlaka plan çerçevesinde işliyorum. Örnek verecek olursam “müzikte hız” konusu ile ilgili daha akılda kalıcı neler verebilirim diye düşünüyorum. Daha önceki senelerden ister istemez bir tecrübe edinmiş oluyorsunuz. Kendi kendime “hız konusunu anlattım ama çok da vakıf olamadım konuya” diye düşünüyorum. Şarkı araştırmaları yapıyorum bununla ilgili olarak. Müfredata uygun hazırlanan ders kitabında, konuyla ilgili seçilmiş olan şarkıları bazen

öğrenciler benimseyemiyorlar. Bu sebeple öğrencilerimin daha çok benimseyeceğini düşündüğüm başka şarkılar deniyorum. Deneme yanılma yoluyla kendi repertuarımı oluşturdum diyebilirim. Ki bence Türkiye’deki her müzik öğretmenin kendisinin belirlediği bir repertuvar vardır gibi geliyor bana. Çünkü ders kitabındaki her şarkı bazen çocuklar tarafından pek sevilemeyebiliyor. Bunun müzik öğretiminde büyük bir problem olduğunu düşünüyorum. Çünkü ben müzik alanında birçok proje yaptım. İtalya, Litvanya, Çekoslovakya gibi ülkelere gittim ve oralandaki müzik ders kitaplarını inceledim. Oralarda verilen müzik eğitimi ile ilgili çok araştırma yaptım. Hangi konuların seçildiği, eğitim sürecinin nasıl işlediğine dair bilgi edinmeye çalıştım. Buralardan elde ettiğim tecrübeler çerçevesinde, kendi dersimle ilgili planlamalar yapıp ilerlemeye çalışıyorum.

(süre 04.14) O zaman iyi bir dersin öncelikli ve birincil sırasına planlı ders işlemeyi koyabiliriz değil mi hocam?

Evet aynen öyle.

(süre 04.25) Peki hocam başka ne eklemek istersiniz iyi bir dersin gerçekleşmesi için?

Bir müzik öğretmeni bana göre mutlaka bir enstrüman çalmalı ve bütün enstrümanları bilmeli diye düşünüyorum. Yani mesela bir “bağlama” enstrümanını herkes çalabilmeli.

(süre 04.44) Siz bu konuda çok iyisiniz hocam çünkü çalamadığınız enstrüman nerdeyse yok gibi. Maşallahınız var.

Estağfurullah. Bir tek benimle mi ilgili bilemiyorum ama bu durum benim hoşuma gidiyor. Bütün enstrümanları alarak kendimce öğrenmeye çalıştım. Sonuçta profesyonel değiliz belki ama olanlar da var. Müzik öğretmenlerimizin içinde enstrümanını virtüöz derecesinde bir sanatçı kadar çalabilenler de var. Bu işin apayrı bir boyutudur. Ama bir müzik öğretmeni herhangi bir enstrüman çaldığı zaman, öğrencilerin derse duydukları ilgi ve katılım daha da artıyor. O yüzden ben çalıştığım bütün okullarda müzik atölyesi kurdum. Tabi bunu yaparken okulların yetersizliği ile baş etmek durumunda kaldım. Sınıfların kalabalık oluşu, atölyeye çevrilecek herhangi bir alanın olmaması ya da atölye önceliğinin fen laboratuvarlarına verilmesi gibi... Ama bir şekilde bir yolunu bularak atölyeye çevrilecek bir alan oluşturmaya çalıştım. Kimi zaman bodrum katlarında sığınak ya da depo benzeri yerleri müzik odasına çevirdim. Mutlaka bir müzik sınıfı oluşturdum.

Oluşturduğum bu yerlere de öğrenciler koşa koşa geliyorlar çünkü enstrümanları görsel olarak görmeleri çok önemli. Diyelim ki imkânlar hiçbir şekilde müzik atölyesi oluşturmaya elvermiyor. Çünkü her okulda koşullar farklı olabilir. Zaten ben de ilk etapta müzik atölyesi olmayan okullarda çalışırken, sınıfa mutlaka kendi yanımda taşıdığım bir enstrümanımla giderdim. İçinde perküsyon aletlerinin bulunduğu bir çantam vardı. İçinde küçük bir marakas, zilli def, tahta çubuklar vb vardı. Ders esnasında bunları mutlaka kullanırdım. Bu da çocukların çok ilgisini çekiyordu. Yanımda en rahat götürdüğüm olmazsa olmaz diyebileceğim gitarım bulunurdu her derste. Org götürürdüm. Böylelikle sınıfı 40 dakikalık süre içerisinde müzik atölyesine çevirirdim. Bu nedenle öğretmenin enstrüman çalmasını önemi büyük. Diyelim ki Aşık Veysel'den bir türkü öğreteceğiz. Bağlama çalmayı bilmeyen bir öğretmen ya akıllı tahtalar aracılığı ile bağlama çalan birinin videosunu açar ki bu da etkili bir yöntem, ya da sınıfta bir öğrenci bağlama çalışıyordur ve ona çaldırır.

(süre 07.59) Anlattıklarınızdan anladığım kadarıyla, burada öğrencinin yaşantısına etki etmesi önemli. Görsel ya da işitsel, öğrencinin o konuyla ilgili olarak yaşantı edinmesini sağlamaya çalışıyorsunuz.

Evet, kesinlikle öyle... O yüzden birçok enstrümanı öğrenmeyi istedim. Üflemesinden tutunda da vurmali, yayli, telli çalgıları tanıtmak için hepsinden edinmeye ve az da olsa çalmaya çalıştım. Hatta kudüm bile vardır bende. Özellikle müzik atölyelerinin olmadığı okullarda bu enstrümanları derslerime üşenmeden götürüp getirdim. Yıllarca çok ağır olmasına rağmen akordeon taşıyıp götürdüm. Omuzlarım sırtım çok ağrıyordu ama yine de o enstrüman sesini öğrencilerime tanıtmaya ve duyurmak amacıyla buna katlanıyordum. Ama daha önce de belirttiğim üzere teknolojinin gelişmesi ile enstrüman çalamayan meslektaşlarım bu eksikliği görsellerle gidermeye çalışıyorlar.

(süre 09.43) Tüm bu yaptıklarınızın hedef ve kazanımlara etkisi oluyor mu?

Enstrüman tanıtımını özellikle 7.sınıflarda yapıyorum. Çünkü diğer sınıfların müfredat içeriğinde bu konu yok. Ama bunun haricinde de diğer sınıflarda öğrencilere farklı enstrümanları tanıtmaya çalışıyorum. Türküler ise konumuz, özellikle uzaktan eğitimde, bağlama çalışıyorum, piyano ya da gitar eşliğinde söylemeye çalışıyorum. Bu da öğrencilerimin ilgisini çekiyor.

(süre 11.38) Ana enstrümanınız nedir hocam?

Ana enstrümanım viyola. Tabi viyola ve keman da çaldım sınıflarımda ama uzun yıllardan beri ağırlıklı olarak bağlama, gitar ve piyanoyu kullanıyorum. Şimdi “ukulele” filan da çıktı. Bazı öğrenciler araştırmaya çok meraklı. Mesela tırnakla çalınan yeni bir enstrüman olan “kalimba” bu aralar çok ilgisini çekiyor öğrencilerin. Özellikle bu uzaktan eğitim sürecinde, evde kalmaktan sıkılan ve enstrüman öğrenmek isteyen öğrenciler, internetten sipariş vererek bu tür değişik müzik aletlerine yöneliyorlar.

Aslında uzak eğitimde dersin normal akışını biraz da değiştirdim diyebilirim. Pandemi sebebi ile okula gidemeyen, dışarı çıkamayan ve arkadaşlarını göremeyen çocuklar ekran başında kendilerini göstermek istiyorlar. Ve bu da bir yarışa sebep oluyor öğrenciler arasında. “Ben yaptım! Ben çalabiliyorum! Şarkı söyleyebiliyorum!” gibi bir rekabet ortamı oluşuyor.

Dikkat ederseniz 5. ve 6. sınıf öğrencileri kameralarını hiç kapatmıyorlar. Çünkü kendilerini göstermek, kanıtlamak istiyorlar. Ama 7. ve 8. sınıflarda neredeyse tüm kameralar kapalı diyebilirim. Hele lisede hiç açmıyorlar.

Bu arada lise öğrencilerime, uzaktan eğitim yoluyla ve gönüllü olarak gitar dersleri veriyorum. 10. sınıflarda geçen yıl pandemi öncesinde yüz yüze başlamıştım ve şuanda da uzaktan eğitim ile devam ediyorum. 9. Sınıflarla da yeni başladık. Bir de genelde müzik dersini gereksiz ve önemsiz bulan yerleşmiş bir algı var toplumumuzda. Bazen velilerin kendi çocuklarına “boş ver müzik dersine girmeyiver, dinlenirsin” diye tembihlediklerini öğrencilerimin ağzından duyuyorum. Bu durumla nasıl baş edebilirim ve faydalı hale getirebilirim diye düşündüm. Öğrencilerime: “çocuklar dersime katılın, ben de sizlere uzaktan gitar öğreteyim” dedim. Hemen bir grup oluşturduk katılmak isteyenlerden ve şuan yaklaşık 30 öğrencim var. Onlarla whatsapp, facebook grubundan videolar paylaşıyorum.

(süre 11.38) verdiğiniz gitar dersleri ile ilgili geri dönüşler nasıl hocam, öğrenciler öğrenebiliyorlar mı?

Dört şarkı öğrettim bir aylık süreçte ve inanılmaz güzel çalışıyorlar süperler. İlk etapta akort problemi yaşadık. Ekran karşısında birebir yaptırmaya çalıştım her öğrencinin akordunu fakat bu oldukça zaman alıyordu. Sonra öğrencilerimden biri beni yönlendirecek bir tecrübesini paylaştı. Telefonuna indirdiği bir uygulamanın akort yapabilmeyi çok daha basit hale getirdiğinden söz ederek nasıl yapıldığını gruptaki diğer

arkadaşlarına da anlattı. Sonra herkes akort yapmayı benim de desteğim ve yönlendirmelerimle kendi kendine öğrendi. Artık herkes derse akortlu bir şekilde geliyor. Böylelikle akort problemini çözmüş olduk. Şimdilerde arpej ve ritim çalışmaları yapıyoruz. Gayet güzel gidiyor diyebilirim. Şimdilerde 5. ve 6. sınıflardan da gitar dersi talepleri var. İkinci dönem itibarı ile onlarla da başlamayı düşünüyorum uzaktan gitar öğretimine.

(süre 17.42) Şimdi eğer toparlayacak olursak; ben size “iyi olarak nitelendirebileceğiniz bir ders nasıl olmalı?” diye sormuştum. Siz de öncelikle planlama yapmanın gerekliliğinden ve öğrencilerde yaşantı oluşturabilmesi için bir öğretmenin enstrüman çalmasını öneminden bahsettiniz. Ayrıca derste kullanılacak araç-gereç ve materyaller açısından okulun ya da öğretmenin imkânları dâhilinde mümkün olduğunca daha çok müzik ortamı ile öğrencileri başbaşa bırakmaktan söz ettiniz.

(süre 18.21) Lafınızı kesiyorum ama gerçekten çok önemli bir durum bu benim için. Diyelim ki derse giren öğretmen arkadaşımın branşı yan flüt. Bu arkadaşımızın kendi enstrümanı dışında başka bir müzik aleti çalamadığını varsayalım. Ben bunun gibi meslektaşlarımın, bağlama gitar ya da piyano gibi bazı enstrümanları, arzu ederlerse öğrenebileceğini düşünüyorum. Bunun için öğrenecekleri enstrümanlarda profesyonel olmaya gerek yok. Basit seviyede dahi olsa bu enstrümanları pekala öğrenebilirler. Çünkü bu tür enstrümanlar derste daha çok ilgi çekiyorlar. Gitar, bağlama ve piyano olmasa da beş oktavlık bir org mutlaka öğrenilmeli. Bu üç enstrüman mutlaka derste olmalı. Kültürümüze de önem verilmesi gerektiğini düşünen biri olarak bağlama olmazsa olmazlarımdan diyebilirim. Çocuklar bunları görmeli ve tanımalı.

Yıllar önce öğretmen okullarında mandolin ve keman eğitimi alan öğretmenler mezun olduktan sonra köy enstitüleri ile birlikte öğrencilerine bu enstrümanları tanıtmaya ve öğretmeye başlamışlar. Ben ilkokul 4. sınıfı Ankara’da okurken, yeteneğimi keşfeden ilkokul öğretmenim desteği ile mandolin aldım. Ben ve dört arkadaşım öğretmenimizin de eşliği ile mandolin çalar konserlere çıkardık. Benim müziğe olan merakım da böylelikle başlamış oldu. Şu an Türkiye’de hala o gelenekten gelen bazı meslektaşlarımın mandolin öğretimine devam ettiğini öğrendim. Ama mandolin akordu zor bir enstrüman olduğu için bağlama ve gitar gibi enstrümanlara ağırlık verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

(süre 20.56) Peki hocam sağlanacak olan sınıf ortamının ne gibi özellikler sahip olması bize daha iyi bir ders sunar?

Daha önce de bahsettiğim gibi bir müzik atölyesi ya da sınıfının olması çok önemli. Türkiye’de her okulun aynı imkânlarla sahip olmaması müzik öğretmenlerini oldukça zora sokuyor. Enstrüman sıkıntısı çekilen okullarda video resim vb. yollarla bu problem giderilmeye çalışılıyor.

3. (süre 23.39) Daha öncesinde yurtdışına gittiğinizden bahsetmişsiniz ki ben de tam onunla alakalı bir soru soracaktım. Herhangi bir hizmet içi eğitim ya da mesleğinize katkı sağlayacak bir kişisel eğitime katıldınız mı?

- Hayır hiçbir eğitime katılmadım.

- Yurtdışı kısmı neydi hocam ?

- Erasmus Projesi kapsamında gitmiştim.

- Ne üzerineydi hocam projeniz biraz bahsedebilir misiniz?

- 2007 yılında İtalya’da Erasmus projesine katıldım. Mozart’ın ölümünün 250. Yıldönümüydü. Proje buydu

- Evet, anımsıyorum böyle bir şey.

- Mozart ile ilgili bir projeydi. Tabi ben İngilizcem olmadığı için İngilizce öğretmeni olan arkadaşımın desteğini istedim. Projeyi benim adıma o yönetti. İlk olarak İtalya’ya gittik. Tabi öğrenciler de götürdük beraberimizde. İtalya’daki eğitim sistemini görmüş olduk bu vesile ile. Kısaca anlatmamı ister misiniz?

- Tabii ki hocam çok memnun olurum buyurun lütfen.

- İtalya’da öğleden sonra sanat eğitimi saatleri var. Gittiğim devlet okulunda üç adet müzik öğretmeni vardı. Birinin branşı keman, birisinin yan flüt, diğerinin ise gitardı. Yan flüt branşında olan öğretmen aynı zamanda öğleden sonra isteyen öğrencilere okulda org eğitimi veriyor. Ve neredeyse her ilde bir konservatuar var. Ben “Mantua” kentine gitmiştim. Belli zamanlarda konservatuardan öğrenciler gelip, enstrüman tanıtımı yapıyorlar. Mesela “fagot” çalan bir öğrenci konservatuardan gelerek çocukları bu enstrüman hakkında bilgi edinmesi sağlıyor.

- Bunu planlayan öğretmen mi okul mu?

- Okul planlıyor tüm bunları. Böyle bir gelenekleri varmış. Kendilerine neden böyle bir şey yapmak istediklerini sordum. İtalya’da sanat çok geliştiği için kendi kültürleri olan

opera, klasik müzik türlerinin unutulmaması amacıyla yaptıkları cevabını aldım. Sonrasında “Mantua oda orkestrası”nın bizim için hazırladığı konsere bizi götürdüler. Mozart’tan eserler seslendirdiler. Hatta bir opera eserini söylediler. Bu esnada şarkıcının söylediği şarkının sözlerinin kırmızı led bir ışıkla sahne üzerine yansıtıldığını gördüm. Sonra bizden bir eser çalmamızı istediler. Zaten öncesinde bize göndermiş oldukları ortak bir eser vardı. Hep birlikte öğretmen arkadaşlarla klasik bir döneme ait olan o ortak eseri canlandırdık. Devamında biz onlara Türk müziği dinletisi yaptık. Hicaz makamından oluşan birkaç eser çaldım ve çok hoşlarına gittiğini gördüm. Hatta yanımda ney ve mey de götürmüştüm. Çok ilgilerini çekti bu enstrümanlar. Yanımda bağlama çalan bir öğrencimi de götürmüştüm. Bağlamasıyla “turnalar” şarkısını çalıp söyledi. Sesine hayran kaldılar. İtalya’da kalması için teklifte bulundular. Bağlamayı incelediler. Böylelikle karşılıklı olarak kültürlerimizi tanıtmış olduk.

- Finlandiya’ya da gittim 2011 yılında. Oradaki eğitim bambaşka. Finlandiya’da özel okul yok zaten. Şehir dışında okul ve çok büyük bir kampüs alanından oluşuyor. Etrafı basketbol futbol sahaları ile çevrili. Ayrıca ormana yakın bir okuldu. Küçük bir poşet verdiler çocuklara. İçinde sosis, tereyağı, bal ve iki küçük çubuk vardı. Patika yollardan ormanlık alana çıktık. Orada ateş yakıldı. Herkes sosislerini çubuğa takarak ateşte pişirip yedi. Çocuklara bu şekilde doğada birşeyler yapabilmeyi de öğretiyorlar. Hayran kaldım diyebilirim.

- Yine proje aralığı ile mi gittiniz Finlandiya’ya yoksa kendi imkanlarınızla mı?

- Projeye gittim.

- Yine Erasmus gibi bir şey miydi?

- Evet, Erasmus projesiydi.

- Orda okula zaten ayakkabı ile giremiyorsunuz. Girişte ayakkabılık var. Çocuklar ayakkabılarını çıkarıp öyle giriyorlar ve içerisi zaten sıcacık. Okul “U” şeklinde ve iki katlı. Alt katlar tamamıyla atölyelerden oluşuyor. Müzik atölyesinde dünya kültüründeki bütün ünlü sanatçıların resimlerini görebiliyorsunuz. Bu sanatçılarla ilgili karaoke CD’leri var. Böyle bir müzik sınıfları var ve bu bütün her yerde böyleymiş tek bir okula ait değil. Finlandiya’nın bütün okullarında sistem aynı, İnşallah bizde de olur.

(süre 31.52) Geçen hafta perşembe günü İçin, Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk ile toplantı yapacaktık. Her ilden iki müzik öğretmeni seçilmiş. Buradan da Milli Eğitim Müdürü benim katılmamı istedi. Bu sebeple oluşturulan whatsapp grubunda 220 tane müzik öğretmeni bulunuyor. Daire başkanı, görüşmeden önce müzik öğretmenlerinin istek ve

sorunlarını bu grup üzerinden yazmalarını istedi. Arkadaşlar o kadar dolmuştu ki oldukça fazla sorun dile getirildi. Ders saatleri, atölye eksikliği, öğretmen atamaları vb. birçok konu dile getirildi.

4. (süre 35.52) Pandemi öncesinde uzaktan eğitime dair ne gibi bilgilere sahiptiniz?

Açıkçası hiçbir bilgim yoktu. Hatta kara kara düşünüyordum bu çocuklara ne öğretebilirim diye. Hep bir kaygı içindeydim. İlk başlarda çok heyecanlandım çünkü kamera karşısında öğrenciler size bakıyor siz de onlara bakıyorsunuz. Bir süre böyle geçti. Zaman içerisinde öğrenmeye başladım. Zoom programını kullanmayı dahi öğrencilerimden öğrendim. Çocuklar bizden daha çabuk öğrendiler. Sesin açılması bağlantı paylaşılması gibi bir çok şeyi onlardan öğrendim. Bu öğrenme süreci benim iki haftamı aldı. Başlangıçta temel dersler ön plana alındığı için müzik dersleri yapılmadı. Yalnız okulumuz proje okulu olduğu için okul müdürümüzün ricası üzerine başladım diyebilirim. Kendisi benden öğrencilerle arada sırada da olsa online olarak görüşüp tanışmamı istedi. ama ders işlemiyorduk. Sadece sohbet ediyorduk. “Corona” dan konuşuyorduk daha çok. Bir de daha öncesinde, her sınıftan birkaç öğrencim ile oluşturmuş olduğum okul korusu vardı gündemde. Çünkü 2 Nisan tarihinde öğrencilerim ile birlikte Isparta’da bir konser planımız vardı. Hatta sahne kıyafetleri bile hazırda öğrencilerin ve “acaba pandemi kalkar mı? ya da “konsere gidebilir miyiz?” gibi sorularla çok sık karşılaşıyordum. Eylül döneminde müzik dersleri de dahil edilince artık sohbetin yerini dersler almaya başladı.

(süre 39.03) Online derslerinize genelde bilgisayar ile mi bağlandınız yoksa başka teknolojik araçlar da kullandınız mı?

- Ben hep bilgisayar ile bağlandım. 5. Sınıfların ilk konusu notalar olduğu için kendime kırtasiyeden beyaz bir tahta aldım. Oradan dizeklerden gösteriyordum notaları. Çocukların görüp göremediklerinden emin olduktan sonra kullandım tahtayı. Aynı zamanda ders kitaplarından da faydalanıyordum. Bir de bizim okulumuzun belirlediği bir program vardı. İsmi anımsamaya çalışıyorum şuan.

- Siz “Eduwiser” diye bir programdan söz etmişsiniz önce.

- Hah evet “Eduwiser” programıydı.

- Ben bu programı ilk kez sizden duydum diyebilirim. “Eduwiser” ismini ve amblemini daha çok turistik restoran vb. yerlerden hatırlıyorum ben. Ama eğitim alanında bu

programın kullanılmasını ilk kez sizden duydum diyebilirim. Hatta size sormayı düşünüyordum “nasıl bir programdır?” diye.

- Aslında ben de pek bilmiyorum. Bu programı benim okul müdürüm araştırdı. Bir de bizim okulumuzda bu konularda çok uzman olan bilişim teknolojileri öğretmenimiz var. Bütün öğretmen arkadaşlara programı o kurdu zaten.

(süre 40.40) Ne üzerine bir program hocam? Ders mi anlatılıyor yoksa whatsapp benzeri bir haberleşme uygulaması mı?

- Aslında whatsapp grupları bir hayli fazla ve yoğun olduğundan whatsapp’ı çok doldurmama adına bu programa başvuruldu. Mesela öğrenciler yaptıkları ödevleri bizlere “Eduwiser” üzerinden mesajla gönderiyorlar.

- Bu programda öğrenciler sınıf bazında gruplara mı ayrılmış yoksa sizin numaranız aracılığıyla direkt mi ulaşıyorlar?

- Direkt bağlantı kuruyorlar. Ödevlerini dosya eki olarak yolluyorlar bizler de bu ödevlere dönüt veriyoruz.

- Hocam Whatsapp yetersiz mi geldi bu anlamda?

- Yetersiz gelmedi ama Whatsapp platformundaki yoğunluğu azaltmak adına bu program kuruldu. Bunu yapan özel okullar da var. Kendi oğlumun gitmiş olduğu özel okulla “Stoys” adlı bir program kullanıyorlar mesela.

- Bunu da duymamıştım daha önce.

- Bir veli olarak “stoys” programından mesaj geliyor mesela bana: “belirtilen tarihe kadar öğrencinizin matematik dersinden belirtilen sayfalardaki ödevleri yapması gerekmektedir” diye. Sonrasında da öğretmen tarafından “yaptı” ya da “yapmadı” şeklinde bildirim geliyor telefonuma. Bizde bu şekilde işliyor süreç biraz yorucu da olsa. Bir de şöyle bir şey var ben başlangıçta ödev vermek istemiyordum öğrencilere ama çocuklar istiyorlar çok ilginç. “Hocam müzikten ödevimiz ne? Neden müzikten ödev vermiyorsunuz?” diyorlardı. Onların baskısından dolayı ben ödev vermemeye başladım.

5. (süre 35.52) Pandemi sürecinde uzaktan eğitimi nasıl yürüttüğünüzü soracaktım size lakin cevabını bir nevi almış oldum sizden. Çünkü aldığınız tahtadan, kullandığınız teknolojik araçlardan ve yine programlardan bahsettiniz. Ekleme istediğiniz bir şey var mı hocam uzaktan eğitimi nasıl yürüttüğünüze dair?

Genelde bahsettiğimiz şeyler. Dediğim gibi “whatsapp”, “advisör” gibi uygulamalar üzerinden ve bir de EBA’dan ödev veriyorduk.

(süre 44.34) EBA’dan nasıl bir yol izliyorsunuz hocam?

- EBA’dan sadece görsel gönderiyorum çocuklara. Ders süresi yetmiyor çünkü. Mesela izletmek istediğim bir video olduğunda paylaşıyorum oradan. Altına da izlemelerini önerip yorum yapmalarını önerecek bir not yazıyorum. Sonrasında beğeniler ve yorumlar geliyor zaten.

6. (süre 45.20) Pandemi ile sınıf ortamından teknolojik ortama bir geçiş yaptık. Ders konularının sınıf ortamından teknolojik ortama aktarılmasının müfredat konularına etkisi oldu mu?

Bence oldu. Çünkü yüz yüze eğitimde öğrencinin dersi anlayıp anlamadığına kanaat getirebiliyorsunuz ama uzaktan eğitimde bunu anlayamıyorsunuz.

- Ödevler bu anlamda yetersiz mi geliyor hocam? Ya da ölçme dediğimiz kısmı sağlayamıyor muyuz?

- Sağlayamıyoruz evet. Ölçme değerlendirme açısından uzaktan eğitim hiç yeterli olmadı. Vakit geçirme gibi mi bilemiyorum tam karşılığını bulamadım ama çocuklarda ödev beklentisi çok fazla.

(süre 46.36) Kullandığınız bütün teknolojik olanaklara rağmen müfredat konularında zamanı yettiremediğiniz için çıkarmak zorunda kaldığınız bölümler oldu mu?

- Evet oldu. Bu konu kalsın. Yüz yüze eğitimde detaylıca öğretirim dediğim, müfredatta olmasına rağmen o şarkıyı öğretmediğim durumlar oldu.

7. (süre 47.23) Sizin ya da öğrencilerinizin teknolojik olanakları uzaktan eğitimi nasıl etkiledi? Öncelikle sizi konuşalım sonra öğrencileri. Bu bilgisayarın markasından tutun da bağlantı kalitesine kadar her şey olabilir.

Aslında beni çok etkilemedi çünkü pandemi öncesinde de evimde internet zaten kullanılıyordu. Sadece biraz hızını arttırmam gerektiğini düşündüm. Telekomun internetini kullanıyordum ve bağlantı hızını arttırmak amacıyla başvuruda buldum. Ek ücret vererek bir iki GB arttırmak durumunda kaldım. Çünkü eşim de edebiyat öğretmeni

olduğu için bu sıkıntıyı yaşıyordu. Aynı anda üç kişi bağlanıyoruz evde. Eşim mutfakta yapıyor derslerini.

(süre 48.29) Aynı anda bağlandığınızda bağlantı hızınızda bir düşüş gerçekleşiyor mu hocam?

- Onu da şöyle çözümlerdim. Başlangıçta hızda düşüş yaşıyorduk. Sonra oğlumun bağlantı yaptığı odasına internet kablosu alarak hallettim. Çünkü kablosuz ağ odasından çok az çekiyordu. Böylelikle onun bağlantı sorununu çözümlerdim. Ben kendim modem bulduğum çalışma odasından bağlandım çoğu zaman. Bazen de eşimle yer değişikliği yapıyorduk. Oğlum odasından bağlanıyordu. Kızlarım da haftanın iki günü anasınıma gittikleri için ders yapıyorlar arada.

- O zaman mecburen, herkesin bir bilgisayar ve tableti var evde galiba.

- Evet eve yeni bilgisayar almak zorunda kaldım çünkü bir bilgisayarımız vardı. İkinci ve üçüncü bilgisayar almak zorunda kaldım.

- Aslında bu da bir problem değil mi? Öğrencilerin eğitimi tabiki çok önemli ama öğretmenlerin desteklenmesi de gerekiyor bu anlamda çünkü her ne kadar bizler alabilen tarafında olsak da alamayan öğretmenlerimiz de vardır diye düşünüyorum.

- Evet alamayanlar var. Bizler de kredi kartları ile aldık ve hala taksitlerini ödüyoruz. Ama almak da zorundayız çünkü öğrencilere ulaşmak zorundasınız. Bu süreçte internette sıkıntı yaşayan öğrencilerimiz oldu. Çok fazla değildiler çünkü proje okulu olduğumuz için sınavla öğrenci alınıyor okulumuza. Her sınıfta otuz öğrenci var. Otuz birinci öğrenci yok. 5. Ve 6. Sınıflarda iki şubemiz var. Genellikle seçilmiş ve maddi durumları iyi olan öğrenciler. Birçoğunun ailesi memur. Esnaf olanlar da var. Çok nadir, her sınıftan bir iki öğrenci olmak üzere durumu iyi olmayan öğrenciler var. Onu da okulumuzda durumu iyi olmayan öğrencilere kullanmak amacıyla öğretmenlerimizin oluşturduğu bir fonumuz var. Onların da bilgisayar problemlerini o şekilde çözdük. Sonradan bakanlık tarafından her ile belli sayıda tablet filan gönderildi. Ama herkese ulaşmamıştır diye düşünüyorum. Çoğu öğrenci telefonda giriyor. Bu yüzden hazırladıkları ödevleri telefonla gönderemeyeceklerini bildiriyorlar. Ben de önemli değil deyip uygulamalar üzerinden göndermelerini sağlıyorum ödevlerini. Tabi telefon yoğunluğu da çok fazla oldu bu sırada. Öğrencilerden gelen mesajlar, sorular, gönderdikleri ödevler... Bir de bunların dışında yürüttüğüm iki ayrı projem var. O da çok zamanımı alıyor.

- Ne üzerine projeleriniz, özel değilse paylaşabilir misiniz?

- E- Twinning projesi yapıyorum. Projenin kurucusuyum aynı zamanda. Türkiye'nin belli yerlerinden on öğretmen arkadaş var projeyi yürüten. İki tane de Azerbaycan'dan ortağımız var. “ kültürümüz çocuklarımızın dilinde” diye bir proje yürütüyoruz. Yaklaşık üç ay oldu. Bilmece, tekerleme, ninni, masallar üzerinden çocuklarımız projeler üretiyor. Mesela bir bilmecelere beste yapıyoruz ya da bir bilmeceyi bir türküye uyarlıyoruz. Böylelikle kültürümüzü yaşatmaya çalışıyoruz. Başlangıçta öğretmen arkadaşlar çocukların başaracaklarına pek inanmadılar. “Okula yeni geldik ve öğrencileri tanımıyoruz henüz” gibi tepkiler verdiler. Ben de proje yöneticisi olduğum için durumu biraz daha değiştirerek bilindik bir türküye uyarılama yapmaları önerisinde bulundum. Sonrasında herkes kendi yöre türkülerini seçerek çalışmasını devam ettirdi. Örneğin Trabzon'daki meslektaşım “maçka yolları” adlı türküyü seçerek bu ezgi üzerine bilmecelerini söyleyerek bunları video şeklinde bana gönderiyorlar. Yalnız projede şöyle bir durum var: bu videolarda çocukların yüzlerinin görünmemesi şart. Diğer Avrupa ülkelerinde böyle bir şart yok lakin bizim ülkemizde sanırım güvenlikten dolayı yüzlerinin görünmemesi gerekiyor. Hatta maskeye bile sıcak bakmıyorlar.

8. (süre 55.29) Uzaktan eğitimi gerçekleştirdiğiniz araç olarak bilgisayar kullanımdan söz etmişsiniz. Bilgisayarın kullanımı konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

İlk etapta “zoom” programına alışmamız biraz zaman aldı. Ama daha önce de belirttiğim gibi bir iki hafta gibi kısa bir sürede deneme yanılma yolu ile öğrendik. Her ne kadar okulumuzdaki öğretmen arkadaşlar bizi bilgilendirse de uygulama yapmayınca insan öğrenemiyor.

9. (süre 56.37) Ders esnasında ani olarak gelişen herhangi bir teknik sorun ya da arıza ile karşılaştınız mı?

Kendim karşılaşmadım ama öğrencilerimde karşılaştığım sorunlar oldu. Mesela öğrencinin sesi ya da görüntüsü yoktu. Şarkı söylemek isteyen ya da enstrüman çalmak isteyen öğrencilerim görüntülerini açamadıklarını ve eğer açarlarsa bu kez de seslerinin gelmeyeceklerini bana iletmişti sorunlarla karşılaştım. Her sınıfta üç ya da beş kişide bu sorunla karşılaşıyordum.

(süre 57.17) Sizde olmadı yani. Önce oğlunuzun odasına bağlantı için kablo çekmek zorunda kaldığımızdan söz etmişsiniz. Bunlardan önce de herhangi bir sorunla karşılaşmadınız o zaman değil mi?

İlk etaplarda oldu aslında. Mesela ben oda değişikliği yaptığım zaman sorun yaşıyordum. Ama çok yaşamadım diyebilirim.

10. (süre 57.42) Öğrenci verimliliği ve katılımı açısından uzaktan eğitimi nasıl değerlendirirsiniz?

Valla dediğim gibi yüz yüze eğitim gibi olmuyor. Çocuklara dokunamıyorsunuz hissedemiyorsunuz. Gerçekten anlayıp anlayamadığını ekran karşısından bilemiyorsunuz. Dersi dinliyor mu dinlemiyor mu? Ders anlatımı esnasında kafanızda bu tarz sorular oluşuyor ve kaygı duyuyoruz.

11. (süre 58.39) Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerinize kazandırmak istediğiniz hedefler neler olmuştur? Bu hedeflere ulaşılabilme noktasındaki başarı oranınız nedir?

Yüzde yüz diyemem. Yüzde doksan da diyemem. Derse katılmayan öğrenciler de olduğu için tam bir verimlilik kazandırdığımı söyleyemem. Yüzde altmış civarında belki olabilir. Sınıf bazında değerlendirecek olursak: 5. Sınıflarda katılım yüksek. 30 kişilik sınıfta 28-29 kişi muhakkak katılıyor. Kendini göstermek istiyorlar ve ders saatinin daha fazla olması konusunda serzenişleri oluyor. Aynı şekilde 6. Sınıflarda da bunu yaşıyorum. Katılım yüksek oluyor onlarda da. 7. Sınıflarda 20'nin altına düştüğü zamanlar oluyor. Zaten kameralarını açmıyorlar. “Çocuklar ben sizi görmek istiyorum.” diyorum ekran karşısında iletişim kurmak açısından ama açmıyorlar yine de. 8. Sınıflara dersim yok zaten. Aynı şekilde lisede de 9. Sınıfların dersine giriyorum. Aynı sorunları orada da yaşadım. Bu sebeple hedeflere ulaşma noktasında yüzde yüz bir verimden söz edemiyorum.

Liselilerle devam edeyim: bu sene onlarla birlikte çalma söylemeden ziyade hep genel kültür üzerinden gittim. TRT Belgesel 'de müzik tarihi ile ilgili çok güzel belgeseller buldum. İçlerinde yanlış ve sakıncalı içerik bulunmaması için önceden kendim izleyip öyle izlettiriyorum. Bazen EBA' da paylaşıyorum bu videoları. Hedef olarak şunu söyleyeyim: 9. Sınıflarda özellikle beğenildi. “Hocam ilk defa müzik tarihi ile ilgili çok güzel şeyler öğrendik. Bunların hiçbirini bilmiyorduk.” dediler. “17.yy da müzik”,

“arabesk müziğin doğuşu”, 70’li yıllarda İngiltere, Fransa, İtalya gibi ülkelerden alınan müziklerin üzerine söz yazılarak pop müzik kültürünün oluşturulmaya çalışıldığı şarkılar... vb. konulara değiniyoruz.

Bununla ilgili bir proje yaptığım için bunun da çok etkisi oldu. TÜBİTAK’a Itri ile ilgili bir proje başvurunda bulundum ve kabul edildi. Lisede girdiğim sınıflardaki 10 tane öğrenci ile yürütüyorum bu projeyi. İlk etapta şunları sordum çocuklara: “Itri’yi tanıyor musunuz, duydunuz mu?” hiç evet diyen çıkmadı bu soruya tabi. “Tekbir” ve “ Salat-ı Ümmiye” yi biliyor musunuz? diye sordum. Evet biliyoruz dediler. “Bu şarkıların bestecisinin Itri olduğunu biliyor muydunuz?”, dedim hayır dediler. “ 100 TL’nin arkasında Itri’nin resminin bulunduğunu biliyor musunuz?” yine hayır yanıtını verdiler. Aynı soruları ortaokullara da yönelttim. Böylece bir iki ay boyunca derslerimizi “Itri” üzerinden yürüdü. Hep Itri’yi konuştuk. Projeye dahil olmak isteyen öğrencilere Itri’yi araştırdıktan sonra kendilerinde nasıl bir etki bıraktığını kendi cümleleri ile anlatan bir mail istedim. Bu şekilde içlerinden 10 öğrenci seçtim. Eşim de bu konuda bana destek oldu. Hatta Oya Levendoğlu Hocamızdan da destek aldım bu konuda. Kendisi çok güzel slaytlar hazırlayarak bize destek oldu. Hatta ben bile çok yeni şeyler öğrendim bu slaytlardan. Öğrendiğim şu bilgi özellikle çok hoşuma gitmişti: o yıllarda Mustafa Itri Efendi “esir kethüdarlığı” yaparmış. Farklı ülkelerden esirler alarak onlarla müzik kültürü adına sohbetler edermiş. Ve hatta Aleksandır isimli Polonyalı bir esir olup sonradan Müslüman olarak Ali Ufki Bey adını alan bir şahsiyet kendisinin eserlerini ilk kez notaya alan kişi olmuş. Düşünün ki bir Avrupalı, Osmanlı zamanında bizim eserlerimizi notaya alıyor. Ne kadar güzel bir şey... Tüm bunları daha önce bilmiyordum ve bu proje sayesinde ben de yeni şeyler öğrendim diyebilirim. Bazen düşünüyorum da acaba uzaktan eğitim yerine yüz yüze eğitim devam edecek olsaydı tüm bu projeleri yapar mıydım veya öğrenir miydim bu bilgileri bilemiyorum. Böyle olumlu kazanımları da oldu aslında uzaktan eğitimin.

- Olumlu yönleri de oldu diyorsunuz yani hocam.

- Evet olumlu yönleri de oldu olumsuz yönleri de konuşuyoruz. Çocuklara ulaşma ya da uzaktan eğitim ile anlatılan konuları anlayıp anlamama konusunda. Çünkü çocuklar çok sıkıldılar. Sürekli ekran karşısında, düşünsenize hocam 08.30’da ders başlıyor, matematik dersi. Öğretmen elinden geldiğince öğrensinler diye anlatıyor. “Hadi çıkarın kağıt kalemi” diyor. Whatsaap yoluyla tek tek onlara ulaşıyor. Derse girmeyenleri tespit edip tek tek ailesini arıyor. Yani gerçekten yorucu bu süreç...

- Evet evet. Bilhassa öğrenciler için çok daha sıkıntılı bir süreç.
- Ama biz de bu süreçte, müzik öğretmenleri olarak bu yoğunlukta, çocuklara: “nasıl daha mutlu edebiliriz de kafalarını biraz dağıtabiliriz” üzerinden eğitim yaptık aslında. Yani çok da sıkmadık çocukları.

12. (süre 01.06) Bu süreçte, öğrencilerinize uyguladığınız öğretim yöntemleri hangileridir? Bu yöntemlerin ders verimliliğine etkilerinden kısaca bahsedermisiniz?

Bu konuda da çok zorlandık. Çünkü aynı anda çocuklara şarkı söyleyemiyorduk. Senkron problemi yaşadığı için bu nerdeyse imkânsız bir şey. Bilhassa istiklal marşının öğretimi konusunda ciddi sıkıntılarım oldu. Bu nedenle bu hedefi yüzde yüz olarak kazanıma dönüştürdüğüm pek söylenemez. Öğretmek isteğim şarkılarda öğrencilerin mikrofonlarını kapatıp önce kendim çalıp söylüyordum. Daha sonra şarkıyı öğrenen öğrencilerden tekrar etmelerini istiyordum. Katılım isteği çok fazla olduğundan ve zaman kısa olduğundan söz veremediğim öğrencilerim oluyordu. O süreci organize etme konusunda da çok zorlandım. Söz alamayanların üzüldüğü süreçler yaşadım. Öğretim tekniği olarak yüz yüze eğitimin yerini uzaktan eğitim tutmadı diyebilirim. Müzik dersi için söylüyorum tabi bunu. Sadece dersle ilgili etkinlikleri yapabildi çocuklar.

- O zaman ders verimliliği açısından daha sıkıntılı bir durum söz konusu oldu değil mi hocam.

- Evet, çok sıkıntılı... Enstrüman da çaldıramadım onlara. Ben yüz yüze eğitimdeyken yıllardan beri, olmazsa olmazım, blok flüt öğrettirdim. Mesleğe başladığımdan beri blok flüte çok önem veren bir öğretmenim. 5. Sınıflarda çok prensipli giderim. La-sol-fa dışında nota vermem. Mesela Re'ye kadardır ama ben hep La-sol-fa ile başlayıp 6.sınıftan itibaren Do-Re-Mi-Fa-Sol-La şeklinde veririm. Çünkü daha önceki tecrübelerimde 5. Sınıf öğrencilerimin Fa-Mi notalarında çok zorlandığını ve müzikten soğuduklarını gördüm. Bu sebeple bu üç notadan oluşan kısa kısa şarkılar öğrettim 5. Sınıflarda. Ama uzaktan eğitimde bu maalesef olmuyor.

13. (süre 01.09) Peki hocam gelelim altın soruya. Eğer bugün, eğitim-öğretim faaliyetleri yüz yüze devam edecek olsaydı bu yaptıklarınızdan daha farklı ne gibi uygulamalar yapardınız?

Güzel bir soru. Müthiş bir okul özlemi var içimizde. Bu süreçte okula ve öğrencilerimize olan özlemimiz ve sevgimiz daha çok arttı. Okullar açıldığında, her öğrenciyi iyi anlamak ve onlara ulaşmak gerektiğini düşünüyorum. Hiçbir öğrenci geride kalmamalı eşit ve demokratik bir şekilde hepsine tek tek ulaşılması gerektiğini düşünüyorum. Onlara daha anlayışlı ve daha çok sabırlı davranmamız gerektiğini düşünüyorum. Şimdilik bunlar geliyor aklıma.

(Zoom bağlantı süresi dolup ikinci bağlantıya geçildikten sonra)

(süre 01.11) Eklemek istediğiniz bir şey var mı hocam?

Dediğim gibi çocuklara duyduğumuz özlemden ve biraz daha sabırlı olunması gerektiğinden söz etmişim. Zaten bu süreci yaşamadan önce de ben bu anlamda sabırlıydım. Çocukların hepsine birebir dokunan bir öğretmenim.

14. (süre 01.12) Uzaktan eğitim sürecinde hangi materyalleri sıklıkla kullanmaktasınız? Materyallerin öğrencilerle paylaşılabilirliği ve bu materyallere ulaşılabilirlik bakımından düşünceleriniz nelerdir?

Materyal olarak daha önce de belirttiğim gibi enstrümanları çok kullandım uzaktan eğitim sürecinde. Notalarla ilgili A4 kâğıtlarına çıktılar alarak ekrandan gösteriyordum. Tabi onların görebileceği şekilde büyük büyük yazdırıyordum. Bu görselleri sıkça kullandım. Sonra youtube videoları izlettim çocuklara.

- (süre 01.13) Bir dersinizde enstrüman tanıtım kartlarını kullandığınızı görmüştüm. Bu kartlar sizde daha önceden var mıydı yoksa uzaktan eğitim sürecinde mi bu kartları temin ettiniz?

- Daha önceden vardı bende.

- Çok isabet olmuş o zaman.

- Evet. İsbet oldu. O kartlar yıllardır duruyordu zaten bende. İyi denk geldi diyelim. Ama yine de yetmedi zaman hepsini tanıtmak için.

15. (süre 01.14) Ders süresince kendinizi ve öğrencilerinizi en mutlu hissettiğiniz etkinlikler hangileridir?

Şarkı söylerken onların ekranda hareket etmeleri çok keyifli olmuştu. Çünkü ben onlara şarkı söylerken vücut dilinin öneminden söz etmiştim. Mesela aynı anda kalp gönderiyorlardı.

- Evet onu da hatırlıyorum. Hatta bir arkadaşları bir şeyler çalıp söylemişti ve siz alkış emoji olarak göndermelerini istemiştiniz. Çok hoşuna gitmişti çocukların. Onu da hatırlıyorum mesela.

- Harikasınız. Ben unutuyorum birçok şeyi. Hafızanız çok kuvvetli. Tabi bu yılların tecrübesi... Beş altı yıl sürecek olsaydı nasıl olurdu uzaktan eğitimde bilemiyorum ama tecrübe gerçekten çok önemli.

- Hatta bir derste başlar başlamaz siz “karlar düşer” şarkısını söylüyordunuz ve kar yağıyordu o esnada. O da çok hoştu gerçekten.

- Böyle güzel ve farklı düşüncelerim olur hemen ve çocuklarla paylaşırım güzel şeyleri.

- (süre 01.16) Hocam soracağım sorular bu kadardı değerli vaktinizi çaldığım için çok teşekkür ediyorum tekrar. Ekleme istediğiniz bir şey varsa, kendinizle, öğrencilerinizle, uzaktan eğitim ile ya da bu süreç ile ilgili dinleyebilirim sizi.

- Ben mesleğimi gerçekten çok seviyorum. Yani dünyaya yeniden gelecek olsam yeniden öğretmen olur ve müzik öğretmenliğini seçerdim. Çok seviyorum çalışmayı. Çocuklarla üretip yeni şeyler yapmayı. Yeni projeler oluşturmayı çok seviyorum. Tüm bunlar beni zinde tutuyor ve bana güç veriyor. Bu gücü öğrencilerimde de gördüğüm zaman mutlu oluyorum. Çocuklardan çok şey öğreniyorum. Bir taraftan eğitirken onlardan da çok şeyler kazanıyoruz. Hatta bazen deriz ya “çocuğun seviyesine inmek” diye bir tabir vardır. Ben bazen çocukların seviyesine çıkmamız gerektiğini düşünüyorum. Çünkü gerçekten bizim için çocuklar ve onların düşünceleri çok önemli. Çok değerli ve güzel fikirleri var. “çocuk ne anlar bu işten” dememek gerekiyor. Onlar bazen bizden çok çok daha iyi düşünebiliyorlar. Farklı dünyaları var hepsinin. Hayalleri ve rengârenk düşünceleri var. O yüzden onları dinlemek ve düşüncelerini önemsememiz gerekir.

- Derslerinizi dışardan gözlemleyen biri olarak bu çalışma azminizin çocuklara çok güzel yansıdığını söyleyebilirim. Her birinin heyecanlarından, derse katılım isteklerinden ve gözlemlerinden belli oluyor bu durum. Sizin kendinizde duyduğunuz yaşama sevinci ve zindelik aynı şekilde öğrencilerinize de sirayet ediyor. Ve ben şunu düşündüm kendi kendime: üniversitelerde bazı öğretim görevlileri ya da akademisyenler vardır yoklamayı sıkı sıkı aldığı için mecburen girersiniz o derse ama ders çok sıkıcı geçer. Başka biri

vardır. Yoklama almaz ama o kadar güzel ders işler ki herkes seve seve katılır. Ben biraz müzik derslerini buna benzetiyorum. Çünkü katılabilen öğrenci sayısı az dahi olsa bizler yüksek not vermek durumundayız “sistem” den dolayı. Bunu bilmelerine rağmen öğrenciler derse girerek keyif alıyorlar. Bu noktada da müziği gerçekten seven ve sizin bahsettiğiniz enerjiyi alabilen çocuklar ortaya çıkıyor.

- Kesinlikle. Ben not olayına karşıyım zaten. Müzik resim gibi sanat derslerinden not olayının kaldırılması gerektiği kanaatindeyim ki zaten Finlandiya’da bu böyle. İnternette takip ettiğim bazı öğretmen platformlarında bu konuları tartışıyoruz. “Ödevini yapmayan dersi takip etmeyen öğrenciye yüksek not vermem” tarzında düşünen oldukça ciddi bir öğretmen grubu var. Ben ilk haftalarda derse girer girmez notun benim için önemsiz olduğundan ve ne olursa olsun herkese ders notu olarak 100 vereceğimi söylüyorum. Müzik dersini, ders öğretmenini ve arkadaşlarını sevmenin daha önemli olduğunu anlatan sevgi odaklı bir yaklaşımım oluyor onlara karşı. İşin ilginç tarafı konuşmam etkili mi oluyor nedir bilemiyorum hiç ilgisi olmayan bir çocuk dahi 100 alacağını bile bile yine de uğraşıp çaba sarf ediyor. Bu arada şunu eklemek istiyorum: “benim için gayretiniz çok önemli. Hata yapabilirsiniz...” diyorum öğrencilerime. Onlar da bu niyetimi çok iyi anladılar. Bir öğrenci var ki çok iyi çalışıyor, bir diğeri ise hatalar yaparak çalışıyor aynı şarkıyı. Sonra bana “kaç aldım öğretmenim?” diye sorduğunda “100 aldın” deyince oradan başka bir öğrenci “ hocam ama çok hata yaptı” şeklinde tepki veriyor. Ben de onlara “çocuklar ama o gayret etti, çalıştı ve sizin huzurunuzda bir şey sundu. Kendini gösterdi. Evet hatalar yaptı ama bu önemli değil hepimiz hatalar yapabiliriz” diyorum. Bu benim yıllardır öğrencilerime kazandırmaya çalıştığım bir olgu. Bu sebeple artık tepki vermez oldular. Eleştiri yapanlar oluyor tabi ama aşırı tepkiler artık yok.

- (süre 01.21) Aralarında hiç ders yapmayan ya da müzik dersi hiç ilgisini çekmeyen öğrenciler oluyordur illaki. Bu sefer ders yapanlar hiç yapmayanlara karşı “neden 100 alıyor hocam” diye tepki vermiyorlar mı?

- İşte diyorlar az önce onu anlatmaya çalıştım.

- Ama o çaba sarf eden öğrenciler için geçerliydi. Peki, hiç ders ve ödev yapmayanlar..?

- Hiç böyle bir şeyle karşılaşmadım çünkü mutlaka bir şeyler yapmaya çabalıyorlar. Yapıyor ama 60-70’lik bir performans gösteriyor ama ben onlara da 100 veriyorum. Hiç derse katılmayan ödev yapmayan defterini kitabını getirmeyen öğrenciler olsa dahi bir dokunuşla düzelmesini ve çaba sarf etmesini sağlayabiliriz onların. Demek istediğim olay

bu. Gayretlerine not veriyorum. Bazı çocukların psikolojik problemleri olabiliyor ve bu sebeple şarkı söylemek ya da çalmak istemiyor olabilirler. Onlara ayrı bir ilgi göstermek gerekiyor. Mesela yapamayan ya da eli yüzü titreyen çocukları fark ettiğimde “hah! Aferin! Çok güzel! Çok güzel olmuş! Haftaya bir daha dene çok daha güzel yapacaksın” gibi övgü dolu sözlerle çocuğu motive etmeye çalışır ve bunun sonucunu zaman içerisinde mutlaka görürüm. Çünkü bazı çocukların özel ilgiye ihtiyacı oluyor. Yoksa bazı öğretmenlerin yaptığı gibi “çal bakalım”, “olmuş”, “olmamış” tarzından bir eğitim anlayışını yanlış buluyorum.

- Hocam çok teşekkür ediyorum çok güzel bir sohbetti.

- Evet ben de çok keyif aldım.

EK-2

UZAKTAN EĞİTİM DERS GÖZLEM ÖRNEĞİ

Tarih: 21.01.2021

Saat: 09.00-09.30

Sınıf: 7/B

Müfredat Kazanımları: İnsan sesi ve ses topluluklarını ayırt eder.

Öğrenci Sayısı: 30

Katılımcı Sayısı: 19

Öğretmen derse Ulvi Cemal Erkin'in eserlerinden söz ederek başladı. Öğrencilere bu ismi duyup duymadıklarını sordu. Öğrenciler "hayır" yanıtını verdiler. Hemen ardından Cemal Reşit Rey'i bilip bilmediklerini sordu. Öğrenciler yine "hayır" yanıtını verince, kendisinin "10. Yıl Marşı" nı besteleyen kişi olduğunu söyledi. Öğretmen öğrencilerine: Bu marşın birinci bölümünün majör, ikinci bölümünün minör olduğunu; "minör"ün kelime anlamının "küçük" olması sebebiyle, dönemin milli eğitim bakanı Hasan Ali Yücel'in Ulvi Cemal Erkin'e Türklüğü küçük göstermek amacıyla mı böyle bestelendiğini fakat tam tersine Türklüğü yüceltmek amacıyla minör kullandığı cevabını aldığını anlattı.

Öğretmen, öğrencilerine; bu isimlerin "Türk Beşleri" olarak adlandırıldığını ve Atatürk tarafından yurtdışına gönderilen öğrenciler olduğundan ve tarihte 2.mahmut gibi birçok ismin zaman zaman öğrencileri yurtdışına gönderdiğinden bahsetti.

Günümüzdeki sanatçıların şarkılarının, dünyanın öbür ucunda dahi dinlenebildiğin söz ederek Tarkan örneği verildi.

Öğretmen asıl konunun çalgılar olduğunu ve bununla ilgili bir video izleteceğini söyleyerek derse devam etti. Hemen sonrasında Ulvi Cemal Erkin'in "köçekçe" eserinin Borsan Flarmoni Orkestrası tarafından seslendirilen konser kaydını ekran paylaşımını kullanarak youtube üzerinden izletirmeye başladı.

Video devam ederken öğretmen konser salonunun büyüklüğüne öğrencilerinin dikkatini çekti. "obua" enstrümanı ekranda görüldüğü esnada öğretmen videoyu durdurarak, sırasıyla obua, flüt ve klarneti tanıttı. Videonun sık sık donduğu ve asenkron bir görüntünün ortaya çıktığı gözlemlendi.

"Fagot" enstrümanının tanıtımından sonra bağlantı 40 sn. kadar koptu. "Trompet" enstrümanı ile ilgili bilgi verildikten sonra bu çalgının "mehter takımları" ndan

kullanılmasının mehtere renk kattığından söz etti. Ekranda tekrar beliren “fagot” ile ilgili öğretmen “roketatar” benzetmesi yaparak espri yaptı.

Öğretmenin gösterime sunduğu video ile enstrüman tanıtım konuşmalarının çoğunlukla asenkron olduğu gözlemlendi. Pikolo, timpani, darbuka ve obua enstrümanları video üzerinden tanıtıldı.

Bu ezgilerin Türk ezgileri olduğunu ve Ulvi Cemal Erkin tarafından bestelendiğine vurgu yapıldı. Video sıklıkla donuyordu ve öğrencilerden kamerası açık olan yoktu. Videonun ilerleyen kısımlarında öğretmen daha önce tanıtmış olduğu enstrümanları öğrencilerine sorarak doğru cevaplar aldı.

Eserin kaç kaçlık olduğu sorusunu öğrencilerine soran öğretmene öğrencilerden biri 7/8 lik yanıtını verdi. Öğretmen bu cevabı onayladı.

Videonun bitiminde öğretmen Ezginin Günlüğü müzik grubuna ait “kıyısız deniz” isimli şarkıyı dinleterek müzik grubunu dinlemelerini tavsiye etti. Bu şarkıya ait videoda başlangıçta çalınan enstrümanın fagot olduğuna öğrencilerinin dikkatini çekti. Şarkı sözlerinin ise Mevlana’ya ait olduğunu söyledi. Şarkının ana introsunda ise fagotun bu kez de daha tiz çalındığını söyleyerek videoyu kapattı. Şimdiye dek izlenen videolarda gördükleri enstrümanlardan hangilerinin akıllarında kaldığını sordu. Öğrenciler cevap verdiler.

Ders devam ederken öğretmenin sesinin birden kesildiği gözlemlendi. Bu durum 3 dk. kadar devam ettikten sonra problem çözüldü.

Öğretmen öğrencilerine güncel olan her türlü müziğin dinlenilmesi gerektiğinden söz etti. Yarıyıl tatili için herhangi bir ödevlerinin olup olmadığını soran öğrencilere, öğretmen; ödev olmadığını lakin EBA üzerinden bazı paylaşımlar yapacağından söz etti ve kitap okumaları konusunda öğrencilerine önerilerde bulundu.

“İyi tatiller” dilekleri ile ders sonlandırıldı.

EK-3**ÇEVİRİMİÇİ GÖRÜŞME SORULARI**

1. Mesleğinizde kaç yıllık bir süreyi geride bıraktınız?
2. Size göre iyi olarak nitelendirebilecek bir ders nasıl olmalıdır?
 - Hedef ve kazanımlar açısından?
 - Araç-gereç açısından?
 - Sınıf ortamı açısından?
3. Mesleğinizle ilgili herhangi bir hizmet içi yahut kişisel gelişim eğitimine katıldınız mı? Katıldınız ise biraz bahseder misiniz?
4. Pandemi öncesinde uzaktan eğitime dair ne gibi bilgilere sahiptiniz?
5. Pandemi sürecinde uzaktan eğitimi nasıl yürüttünüz?
6. Derslerinizin sınıf ortamından teknolojik ortama aktarılmasının müfredat konularına etkisi oldu mu?
7. Sizin ve öğrencilerinizin teknolojik olanakları uzaktan eğitimi nasıl etkiledi?
8. Uzaktan eğitimi gerçekleştirdiğiniz teknolojik araç ve gereçlerin kullanımı konusundaki düşünceleriniz nelerdir?
9. Uzaktan eğitim sırasında ani olarak yaşadığınız teknik arızalarla karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız sorunun kısa süreli çözümü için ne gibi yöntemlere başvurduunuz?
10. Öğrenci verimliliği ve katılımı açısından uzaktan eğitimi nasıl değerlendirirsiniz?
11. Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerinize kazandırmak istediğiniz hedefler neler olmuştur? Bu hedeflere ulaşılabilme noktasındaki başarı oranınız nedir?
12. Bu süreçte, öğrencilerinize uyguladığınız öğretim yöntemleri hangileridir? Bu yöntemlerin ders verimliliğine etkilerinden kısaca bahseder misiniz?
13. Eğer bugün, eğitim-öğretim faaliyetleri yüz yüze devam edecek olsaydı bu yaptıklarınızdan daha farklı uygulamalar yapar mıydınız?
14. Uzaktan eğitim sürecinde hangi materyalleri sıklıkla kullanmaktasınız? Materyallerin öğrencilerle paylaşılabilirliği ve bu materyallere ulaşılabilirlik bakımından düşünceleriniz nelerdir?
15. Ders süresince kendinizi ve öğrencilerinizi en mutlu hissettiğiniz etkinlikler hangileridir?
16. Ders süresince kazandırmayı düşündüğünüz hedef davranışlar tek yönlü olarak mı yoksa öğrencilerinizle etkileşimli bir biçimde mi verilmektedir?

17. Müzik derslerine uzaktan eğitim ile katılan bir öğrenci olsaydınız, bilgileri hangi yoldan almanın daha kalıcı ve yararlı olacağını düşünürdünüz?

EK -4

DERS GÖZLEM FORMU ÖRNEĞİ

Tarih:

Saat:

Müfredat Kazanımları:

Öğrenci Sayısı:

Katılımcı Sayısı:

Sınıf:

Gözlem Notları:

